

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne 2016,
kterým se mění volební zákony a některé další zákony

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o volbách do Parlamentu České republiky

Čl. I

Zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 212/1996 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 243/1999 Sb., zákona č. 204/2000 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 64/2001 Sb., zákona č. 491/2001 Sb., zákona č. 37/2002 Sb., zákona č. 171/2002 Sb., zákona č. 230/2002 Sb., zákona č. 62/2003 Sb., zákona č. 418/2004 Sb., zákona č. 323/2006 Sb., zákona č. 480/2006 Sb., zákona č. 261/2008 Sb., zákona č. 320/2009 Sb., zákona č. 195/2010 Sb., zákona č. 222/2012 Sb., zákona č. 58/2014 Sb., zákona č. 59/2014 Sb., zákona č. 114/2016 Sb. a zákona č. .../2016 Sb., se mění takto:

1. V § 1 odst. 5 písm. a) se číslo „4“ nahrazuje číslem „2“.
2. V § 6a odst. 2 větě první se slova „podepsané uznávaným elektronickým podpisem voliče nebo v elektronické podobě“ zrušují.
3. V § 11 odst. 2 se písmeno h) zrušuje.

Dosavadní písmena i) až m) se označují jako písmena h) až l).

4. V § 11 odst. 3 se na konci písmene h) čárka nahrazuje tečkou a písmeno i) se zrušuje.
5. V § 12 se na konci odstavce 6 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno f), které zní:
„f) datum, místo a okres či stát úmrtí nebo den smrti uvedený v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého a datum nabytí právní moci tohoto soudního rozhodnutí.“
6. V § 12 se na konci odstavce 7 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno g), které zní:
„g) datum, místo a okres či stát úmrtí nebo den smrti uvedený v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého a datum nabytí právní moci tohoto soudního rozhodnutí.“
7. V § 14c se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňuje se odstavec 2, který zní:

„(2) Oznámení o svolání prvního zasedání okrskové volební komise zasílá starosta delegovaným a jmenovaným zástupcům do datové schránky, případně na adresu, kterou mu sdělili jako adresu pro doručování, na adresu evidovanou v informačním systému evidence

obyvatel, na kterou mají být doručovány písemnosti, nebo na adresu místa jejich trvalého pobytu a současně toto oznámení vyvěsí na úřední desce obecního úřadu; oznámení se pokládá za doručené dnem vyvěšení na úřední desce.“

8. V § 14e odst. 3 se za slova „podle § 14c“ vkládá text „odst. 1“.

9. V § 14e odstavec 4 zní:

„(4) Delegování členů a náhradníků podle odstavce 3 se provede tak, že se jejich seznam osobně doručí nebo zašle starostovi, a to v listinné podobě nebo v elektronické podobě; o osobním doručení se sepíše úřední záznam nebo se potvrdí převzetí. Seznam musí obsahovat jméno a příjmení, datum narození, adresu místa trvalého pobytu člena, popřípadě náhradníka, a jméno a příjmení zmocněnce politické strany, politického hnutí nebo koalice, popřípadě jméno a příjmení osoby, která je k tomuto úkonu zmocněncem pověřena a která kopii tohoto písemného pověření k seznamu přiloží; v případě nezávislého kandidáta jeho jméno a příjmení. Dále může seznam obsahovat telefonní číslo, adresu pro doručování nebo adresu elektronické pošty člena, popřípadě náhradníka a údaj, do které okrskové volební komise mají být delegováni členové a náhradníci zařazeni; pokud tento údaj chybí, zařadí je do okrskových volebních komisí starosta. Seznam podepíše zmocněnec politické strany, politického hnutí nebo koalice, osoba, která je k provedení delegování členů a náhradníků podle odstavce 3 zmocněncem pověřena, nebo nezávislý kandidát.“

10. V § 32 odst. 1 písm. c) se za slovo „kandidátů“,“ vkládá slovo „pohlaví“,“.

11. V § 32 odst. 2 a v § 61 odst. 2 písm. b) se slova „rodné číslo“ nahrazují slovy „datum narození“.

12. § 45 se včetně nadpisu zrušuje.

13. V § 55 odst. 1 se za text „§ 14c“ vkládá text „odst. 1“ a slova „§ 33 odst. 1 věty poslední“ se nahrazují slovy „§ 33 odst. 1 věty druhé“.

14. V § 61 odst. 1 písm. a) se za slovo „kandidáta“,“ vkládá slovo „pohlaví“,“.

15. V § 61 odst. 2 písm. d) se slova „rodného čísla“ nahrazují slovy „data narození“.

16. § 72a se včetně nadpisu zrušuje.

17. V § 80 odstavec 2 zní:

„(2) Pro doplňovací volby platí ustanovení tohoto zákona s tím, že lhůty podle § 1 odst. 3, § 14c odst. 1 písm. c) a d), § 14e odst. 3 a § 61 odst. 2 písm. e) se zkracují o jednu třetinu. Lhůty podle § 14c odst. 1 písm. f), § 60 odst. 4 a § 62 odst. 1 až 3 a 6 se zkracují o 20 dnů; lhůta podle § 62 odst. 7 se zkracuje na 8 dnů.“

Čl. II

Přechodné ustanovení

Ve volbách do Poslanecké sněmovny a ve volbách do Senátu vyhlášených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se použije zákon č. 247/1995 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST DRUHÁ
Změna zákona o volbách do zastupitelstev krajů

Čl. III

Zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 273/2001 Sb., zákona č. 37/2002 Sb., zákona č. 230/2002 Sb., zákona č. 320/2009 Sb., zákona č. 222/2012 Sb., zákona č. 58/2014 Sb., zákona č. 114/2016 Sb. a zákona č. .../2016 Sb., se mění takto:

1. V § 4 odst. 2 písm. d) se slova „základní nebo náhradní vojenské služby,⁷⁾ vyžaduje-li to bezpečnost státu“ nahrazují slovy „služby vojáka z povolání v zahraničí nebo výkon služby vojáka v záloze v zahraničí“.

Poznámka pod čarou č. 7 se zrušuje.

2. V § 10 odst. 2 se písmeno h) zrušuje.

Dosavadní písmena i) až l) se označují jako písmena h) až k).

3. V § 10 odst. 3 se slova „(§ 42 odst. 2), vyhotovit a podepsat zápis o výsledku voleb do zastupitelstva kraje (§ 42 odst. 3 a 5) a zaslat souhrnné informace o výsledku voleb na úrovni kraje na adresu zmocněnců politických stran (§ 42 odst. 7)“ nahrazují slovy „(§ 42 odst. 1) a vyhotovit a podepsat zápis o výsledku voleb do zastupitelstva kraje (§ 42 odst. 2 a 4)“.

4. V § 11 odst. 2 se text „[§ 42 odst. 5 písm. b)]“ nahrazuje textem „[§ 42 odst. 4 písm. b)]“.

5. V § 11 se na konci odstavce 4 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno f), které zní:

„f) datum, místo a okres či stát úmrtí nebo den smrti uvedený v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého a datum nabytí právní moci tohoto soudního rozhodnutí.“.

6. V § 11 se na konci odstavce 5 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno g), které zní:

„g) datum, místo a okres či stát úmrtí nebo den smrti uvedený v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého a datum nabytí právní moci tohoto soudního rozhodnutí.“.

7. V § 15 se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňuje se odstavec 2, který zní:

„(2) Oznámení o svolání prvního zasedání okrskové volební komise zasílá starosta delegovaným a jmenovaným zástupcům do datové schránky, případně na adresu, kterou mu sdělili jako adresu pro doručování, na adresu evidovanou v informačním systému evidence obyvatel, na kterou mají být doručovány písemnosti, nebo na adresu místa jejich trvalého pobytu a současně toto oznámení vyvěsí na úřední desce obecního úřadu; oznámení se pokládá za doručené dnem vyvěšení na úřední desce.“.

8. V § 17 odst. 2 se za slova „podle § 15“ vkládá text „odst. 1“.

9. V § 17 odstavec 3 zní:

„(3) Delegování členů a náhradníků podle odstavce 2 se provede tak, že se jejich seznam osobně doručí nebo zašle starostovi, a to v listinné podobě nebo v elektronické podobě; o osobním doručení se sepíše úřední záznam nebo se potvrdí převzetí. Seznam musí obsahovat jméno a příjmení, datum narození, adresu místa trvalého pobytu člena, popřípadě náhradníka, a jméno a příjmení zmocněnce politické strany, politického hnutí nebo koalice, popřípadě jméno a příjmení osoby, která je k tomuto úkonu zmocněncem pověřena a která kopii tohoto písemného pověření k seznamu přiloží. Dále může seznam obsahovat telefonní číslo, adresu pro doručování nebo adresu elektronické pošty člena, popřípadě náhradníka a údaj, do které okrskové volební komise mají být delegováni členové a náhradníci zařazeni; pokud tento údaj chybí, zařadí je do okrskových volebních komisí starosta. Seznam podepíše zmocněnec politické strany, politického hnutí nebo koalice nebo osoba, která je k provedení delegování členů a náhradníků podle odstavce 2 zmocněncem pověřena.“

10. V § 21 odst. 1 písm. c) se za slovo „kandidátů,“ vkládá slovo „pohlaví,“.

11. V § 21 odst. 2 se slova „rodné číslo“ nahrazují slovy „datum narození“.

12. V § 26a odst. 2 větě první se slova „podepsané uznávaným elektronickým podpisem voliče nebo v elektronické podobě“ zrušují.

13. V § 41 odst. 4 se věta druhá zrušuje.

14. V § 42 se odstavce 1 a 7 zrušují.

Dosavadní odstavce 2 až 6 se označují jako odstavce 1 až 5.

15. V § 42 odst. 2 se věta druhá zrušuje.

Čl. IV

Přechodné ustanovení

Ve volbách do zastupitelstev krajů vyhlášených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se použije zákon č. 130/2000 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o volbách do zastupitelstev obcí

Čl. V

Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 230/2002 Sb., zákona č. 320/2009 Sb., zákona č. 222/2012 Sb., zákona č. 275/2012 Sb., zákona č. 58/2014 Sb., zákona č. 114/2016 Sb. a zákona č. .../2016 Sb., se mění takto:

1. V § 4 odst. 1 se slova „státní občan jiného státu, který v den voleb, a konají-li se volby ve dvou dnech, druhý den voleb, dosáhl věku nejméně 18 let, je v den voleb v této obci, městě nebo hlavním městě Praze přihlášen k trvalému pobytu“ nahrazují slovy „státní občan jiného státu, který v den voleb, a konají-li se volby ve dvou dnech, druhý den“

voleb, je držitelem potvrzení o přechodném pobytu na území³⁷⁾ nebo povolení k trvalému pobytu a je přihlášen k pobytu v této obci, městě nebo hlavním městě Praze, dosáhl věku nejméně 18 let“ a v části věty za středníkem se slovo „trvalému“ zrušuje.

Poznámka pod čarou č. 37 zní:

„³⁷⁾ § 87a odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.“.

CELEX 12012E

CELEX 12012P

CELEX 31994L0080

2. V § 4 odst. 2 písm. d) se slova „vojenské základní nebo náhradní služby,⁹⁾ vyžaduje-li to plnění povinností z této služby vyplývajících, nebo služba vojáka z povolání v zahraničí.¹⁰⁾“ nahrazují slovy „služby vojáka z povolání v zahraničí nebo výkon služby vojáka v záloze v zahraničí.“.

Poznámky pod čarou č. 9 a 10 se zrušují.

3. V § 5 odst. 1 se slovo „trvalému“ zrušuje.

CELEX 12012E

CELEX 12012P

CELEX 31994L0080

4. V § 9 odst. 2 se písmeno h) zrušuje.

Dosavadní písmena i) až l) se označují jako písmena h) až k).

5. V § 9 odst. 3 se na konci písmene f) čárka nahrazuje tečkou a písmeno g) se zrušuje.
6. V § 12 se na konci odstavců 4 a 5 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno f), které zní:

„f) datum, místo a okres či stát úmrtí nebo den smrti uvedený v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého a datum nabytí právní moci tohoto soudního rozhodnutí.“.

7. V § 12 odst. 6 se za písmeno e) vkládá nové písmeno f), které zní:

„f) datum, místo a okres či stát úmrtí nebo den smrti uvedený v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého a datum nabytí právní moci tohoto soudního rozhodnutí.“.

Dosavadní písmeno f) se označuje jako písmeno g).

8. V § 12 odst. 7 se slovo „trvalému“ zrušuje.

CELEX 31994L0080

9. V § 15 se na konci textu písmene a) doplňují slova „a zapisuje je do základního registru územní identifikace, adres a nemovitostí“.

10. V § 15 se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňuje se odstavcem 2, který zní:

„(2) Oznámení o svolání prvního zasedání okrskové volební komise zasílá starosta delegovaným a jmenovaným zástupcům do datové schránky, případně na adresu, kterou mu sdělili jako adresu pro doručování, na adresu evidovanou v informačním systému evidence obyvatel, na kterou mají být doručovány písemnosti, nebo na adresu místa jejich trvalého pobytu a současně toto oznámení vyvěsí na úřední desce obecního úřadu; oznámení se pokládá za doručené dnem vyvěšení na úřední desce.“.

11. V § 17 odst. 1 se za slova „přihlášen k trvalému pobytu v obci na území České republiky,“ vkládají slova „případně k přechodnému pobytu, jde-li o cizince podle § 4 odst. 1,“.

CELEX 31994L0080

12. V § 17 odst. 2 se za slova „podle § 15“ vkládá text „odst. 1“.

13. V § 17 odstavec 3 zní:

„(3) Delegování členů a náhradníků podle odstavce 2 se provede tak, že se jejich seznam osobně doručí nebo zašle starostovi, a to v listinné podobě nebo v elektronické podobě; o osobním doručení se sepíše úřední záznam nebo se potvrdí převzetí. Seznam musí obsahovat jméno a příjmení, datum narození, adresu místa trvalého pobytu člena, popřípadě náhradníka, případně přechodného pobytu, jde-li o cizince podle § 4 odst. 1, a jméno a příjmení zmocněnce politické strany, politického hnutí nebo koalice nebo jiné volební strany, ledaže jde o nezávislého kandidáta, popřípadě jméno a příjmení osoby, která je k tomuto úkonu zmocněncem pověřena a která kopii tohoto písemného pověření k seznamu přiloží; v případě nezávislého kandidáta jeho jméno a příjmení. Dále může seznam obsahovat telefonní číslo, adresu pro doručování nebo adresu elektronické pošty člena, popřípadě náhradníka a údaj, do které okrskové volební komise mají být delegováni členové a náhradníci zařazeni; pokud tento údaj chybí, zařadí je do okrskových volebních komisí starosta. Seznam podepíše zmocněnec politické strany, politického hnutí nebo koalice nebo jiné volební strany, ledaže jde o nezávislého kandidáta, osoba, která je k provedení delegování členů a náhradníků podle odstavce 2 zmocněncem pověřena, nebo nezávislý kandidát.“.

14. V § 21 odst. 4 a v § 25 odst. 3 se za slova „přihlášen k trvalému pobytu,“ vkládají slova „případně k přechodnému pobytu, jde-li o cizince podle § 4 odst. 1,“.

CELEX 31994L0080

15. V § 22 odst. 1 písm. d) se za slovo „kandidátů,“ vkládá slovo „pohlaví,“.

16. V § 22 odst. 1 písm. d) se za slova „kde jsou přihlášení k trvalému pobytu,“ vkládají slova „případně k přechodnému pobytu, jde-li o cizince podle § 4 odst. 1,“.

CELEX 31994L0080

17. V § 26 odst. 2 se věta třetí nahrazuje větou „Identifikační údaje, údaje o vazbách na ostatní územní prvky a lokalizační údaje o volebních okrscích zapisuje do základního

registru územní identifikace, adres a nemovitostí editor těchto údajů, kterým je starosta, a to prostřednictvím informačního systému územní identifikace.“.

18. V § 28 odst. 1 větě druhé se slovo „trvalému“ zrušuje.

CELEX 31994L0080

19. V § 33 odst. 3 se za slova „příkazem o povolení k pobytu²⁷⁾“ vkládají slova „nebo potvrzením o přechodném pobytu³⁷⁾“.

CELEX 31994L0080

20. V § 43 odst. 4 se věta druhá zrušuje.

21. § 44 se zrušuje.

22. § 49 se včetně nadpisu zrušuje.

23. V § 58 odstavec 3 zní:

„(3) Pro nové volby se použijí ustanovení tohoto zákona obdobně s výjimkou vytvoření pracoviště Českého statistického úřadu u krajského úřadu podle § 9 odst. 2 písm. a).“.

Čl. VI

Přechodná ustanovení

1. Ve volbách do zastupitelstev obcí vyhlášených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se použije zákon č. 491/2001 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.
2. Údaje uvedené v § 12 odst. 4 písm. f), § 12 odst. 5 písm. f) a v § 12 odst. 6 písm. f) zákona č. 491/2001 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, lze pro účely vedení stálého seznamu voličů podle § 14 odst. 2 zákona č. 491/2001 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, poprvé využít 1. ledna 2019.

ČÁST ČTVRTÁ

Změna zákona o volbách do Evropského parlamentu

Čl. VII

Zákon č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 320/2009 Sb., zákona č. 222/2012 Sb., zákona č. 58/2014 Sb., zákona č. 114/2016 Sb. a zákona č. .../2016 Sb., se mění takto:

1. V § 5 odst. 1 se slova „po dobu nejméně 45 dnů přihlášen k trvalému pobytu nebo k přechodnému pobytu na území České republiky“ nahrazují slovy „držitelem potvrzení o přechodném pobytu²⁴⁾ na území nebo povolení k trvalému pobytu“.

Poznámka pod čarou č. 24 zní:

„²⁴⁾ § 87a odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.“.

CELEX 12012E

CELEX 12012P

CELEX 31993L0109

2. V § 6 odst. 1 se slova „na území České republiky nejpozději druhý den voleb po dobu nejméně 45 dnů přihlášen k trvalému pobytu nebo k přechodnému pobytu na území České republiky“ nahrazují slovy „držitelem potvrzení o přechodném pobytu²⁴⁾ na území nebo povolení k trvalému pobytu“.

CELEX 12012E

CELEX 12012P

CELEX 31993L0109

3. V § 9 se na konci odstavců 4 a 5 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno f), které zní:

„f) datum, místo a okres či stát úmrtí nebo den smrti uvedený v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého a datum nabytí právní moci tohoto soudního rozhodnutí.“.

4. V § 9 odst. 6 se za písmeno f) vkládá nové písmeno g), které zní:

„g) datum, místo a okres či stát úmrtí nebo den smrti uvedený v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého a datum nabytí právní moci tohoto soudního rozhodnutí.“.

Dosavadní písmeno g) se označuje jako písmeno h).

5. V § 9 odst. 7 se slova „trvalému pobytu nebo k přechodnému“ zrušují.

CELEX 31993L0109

6. V § 16 se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňuje se odstavec 2, který zní:

„(2) Oznámení o svolání prvního zasedání okrskové volební komise zasílá starosta delegovaným a jmenovaným zástupcům do datové schránky, případně na adresu, kterou mu sdělili jako adresu pro doručování, na adresu evidovanou v informačním systému evidence obyvatel, na kterou mají být doručovány písemnosti, nebo na adresu místa jejich trvalého pobytu a současně toto oznámení vyvěsí na úřední desce obecního úřadu; oznámení se pokládá za doručené dnem vyvěšení na úřední desce.“.

7. V § 18 odst. 3 se za slova „podle § 16“ vkládá text „odst. 1“.

8. V § 18 odstavec 4 zní:

„(4) Delegování členů a náhradníků podle odstavce 3 se provede tak, že se jejich seznam osobně doručí nebo zašle starostovi, a to v listinné podobě nebo v elektronické podobě; o osobním doručení se sepíše úřední záznam nebo se potvrdí převzetí. Seznam musí obsahovat jméno a příjmení, datum narození, adresu místa trvalého pobytu člena, popřípadě náhradníka,

případně přechodného pobytu, jde-li o občana jiného členského státu, a jméno a příjmení zmocněnce politické strany, politického hnutí nebo koalice, popřípadě jméno a příjmení osoby, která je k tomuto úkonu zmocněncem pověřena a která kopii tohoto písemného pověření k seznamu přiloží. Dále může seznam obsahovat telefonní číslo, adresu pro doručování nebo adresu elektronické pošty člena, popřípadě náhradníka a údaj, do které okrskové volební komise mají být delegováni členové a náhradníci zařazeni; pokud tento údaj chybí, zařadí je do okrskových volebních komisí starosta. Seznam podepíše zmocněnec politické strany, politického hnutí nebo koalice nebo osoba, která je k provedení delegování členů a náhradníků podle odstavce 3 zmocněncem pověřena.“.

9. V § 22 odst. 1 písm. d) se slova „nebo, jde-li o občana jiného členského státu, místa pobytu“ nahrazují slovy „případně k přechodnému pobytu na území České republiky, jde-li o občana jiného členského státu“.

CELEX 31993L0109

10. V § 29 odst. 1 se slova „trvalému pobytu nebo k přechodnému“ zrušují.

CELEX 31993L0109

11. V § 30 odstavec 2 zní:

„(2) Volič může požádat o vydání voličského průkazu ode dne vyhlášení voleb, a to osobně do okamžiku uzavření seznamu voličů pro volby do Evropského parlamentu nebo uzavření zvláštního seznamu voličů vedeného zastupitelským úřadem nebo podáním doručeným nejpozději 7 dnů přede dnem voleb obecnímu úřadu nebo zastupitelskému úřadu; toto podání musí být v listinné podobě opatřené úředně ověřeným podpisem voliče nebo v elektronické podobě zaslané prostřednictvím datové schránky; o osobně učiněné žádosti se sepíše úřední záznam. Obecní úřad nebo zastupitelský úřad nejdříve 15 dnů přede dnem voleb předá voličský průkaz osobně voliči nebo osobě, která se prokáže plnou mocí s ověřeným podpisem voliče žádajícího o vydání voličského průkazu, anebo jej voliči zašle. Obecní úřad nebo zastupitelský úřad voličský průkaz nevydává, obdrží-li od Ministerstva vnitra sdělení, že volič požádal o zápis do seznamu voličů v jiném členském státě.“.

12. V § 62 odst. 1 se slova „místa trvalého pobytu nebo“ zrušují.

CELEX 31993L0109

Čl. VIII

Přechodné ustanovení

Ve volbách do Evropského parlamentu vyhlášených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se použije zákon č. 62/2003 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST PÁTÁ

Změna zákona o volbě prezidenta republiky

Čl. IX

Zákon č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění zákonného opatření Senátu č. 340/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 58/2014 Sb., zákona č. 114/2016 Sb., zákona č. 222/2016 Sb. a zákona č. .../2016 Sb., se mění takto:

1. V § 2 odst. 4 písm. a) se číslo „4“ nahrazuje číslem „2“.
2. V § 8 se na konci odstavce 3 tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena c) a d), která znějí:

„c) údaje z informačního systému evidence občanských průkazů,
d) údaje z informačního systému evidence cestovních dokladů.“

3. V § 8 se na konci odstavce 4 tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena f) a g), která znějí:

„f) čísla elektronicky čitelných identifikačních dokladů,
g) datum, místo a okres či stát úmrtí nebo den smrti uvedený v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého a datum nabytí právní moci tohoto soudního rozhodnutí.“

4. V § 8 se na konci odstavce 5 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno f), které zní:

„f) datum, místo a okres či stát úmrtí nebo den smrti uvedený v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého a datum nabytí právní moci tohoto soudního rozhodnutí.“

5. V § 8 se za odstavec 5 vkládají nové odstavce 6 a 7, které znějí:

„(6) Využívanými údaji podle odstavce 3 písm. c) jsou

- a) jméno, příjmení, datum narození, adresa místa trvalého pobytu,
- b) číslo, popřípadě série občanského průkazu,
- c) datum úmrtí; je-li vydáno rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého, den, který je v rozhodnutí uveden jako den smrti nebo den, který občan prohlášený za mrtvého nepřežil,
- d) datum skončení platnosti a datum skartace občanského průkazu,
- e) čísla, popřípadě série ztracených, odcizených, zničených nebo neplatných občanských průkazů a datum ohlášení ztráty, odcizení nebo zničení občanského průkazu.

(7) Využívanými údaji podle odstavce 3 písm. d) jsou

- a) jméno, příjmení, datum narození, adresa místa trvalého pobytu,
- b) číslo cestovního pasu,
- c) datum úmrtí; je-li vydáno rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého, den, který je v rozhodnutí uveden jako den smrti nebo den, který občan prohlášený za mrtvého nepřežil,
- d) datum skončení platnosti cestovního pasu,
- e) číslo, druh, datum vydání a datum skončení platnosti ztraceného, odcizeného nebo neplatného cestovního pasu a datum a místo ohlášení jeho ztráty nebo odcizení.“

Dosavadní odstavce 6 a 7 se označují jako odstavce 8 a 9.

6. V § 14 odstavec 2 zní:

„(2) Oznámení o svolání prvního zasedání okrskové volební komise zasílá starosta delegovaným a jmenovaným zástupcům do datové schránky, případně na adresu, kterou mu sdělili jako adresu pro doručování, na adresu evidovanou v informačním systému evidence obyvatel, na kterou mají být doručovány písemnosti, nebo na adresu místa jejich trvalého pobytu a současně toto oznámení vyvěsí na úřední desce obecního úřadu; oznámení se pokládá za doručené dnem vyvěšení na úřední desce.“.

7. V § 18 odstavec 3 zní:

„(3) Delegování členů a náhradníků podle odstavce 2 se provede tak, že se jejich seznam osobně doručí nebo zašle starostovi, a to v listinné podobě nebo v elektronické podobě; o osobním doručení se sepíše úřední záznam nebo se potvrdí převzetí. Seznam musí obsahovat jméno a příjmení, datum narození, adresu místa trvalého pobytu člena, popřípadě náhradníka, a jméno a příjmení osoby oprávněné jednat jménem politické strany nebo politického hnutí, anebo jméno a příjmení občana, který je oprávněn navrhnout kandidáta na funkci prezidenta republiky a jím podaná kandidátní listina byla zaregistrována, popřípadě jméno a příjmení osoby, která byla k tomuto úkonu písemně pověřena a která kopii písemného pověření k seznamu přiloží. Dále může seznam obsahovat telefonní číslo, adresu pro doručování nebo adresu elektronické pošty člena, popřípadě náhradníka a údaj, do které okrskové volební komise mají být delegovaní členové a náhradníci zařazeni; pokud tento údaj chybí, zařadí je do okrskových volebních komisí starosta. Seznam podepíše osoba oprávněná jednat jménem politické strany nebo politického hnutí, občan, který je oprávněn navrhnout kandidáta na funkci prezidenta republiky a jím podaná kandidátní listina byla zaregistrována, nebo osoba, která je k provedení delegování členů a náhradníků podle odstavce 2 pověřena.“.

8. V § 22 odst. 3 se slova „podepsané uznávaným elektronickým podpisem nebo dodané prostřednictvím datové schránky“ zrušují.

9. V § 22 odst. 5 větě první se za slovo „doručení“ vkládá slovo „podepsaného“.

10. V § 22 odst. 5 větě druhé se slova „podepsané uznávaným elektronickým podpisem nebo dodané prostřednictvím datové schránky“ zrušují.

11. V § 24 odst. 4 větě druhé se slova „uznávaným elektronickým podpisem“ a slova „nebo prostřednictvím datové schránky“ zrušují.

12. V § 25 odst. 1 se na konci textu písmene c) doplňují slova „; jde-li o kandidátní listinu podávanou navrhuje občanem, uvede se i datum, kdy poprvé bylo možné petici podepsat“.

13. V § 25 odstavce 3 a 4 znějí:

„(3) Podává-li kandidátní listinu navrhuje občan, připojí petici podepsanou alespoň 50 000 občany oprávněnými volit prezidenta republiky. Součástí petice jsou očíslované podpisové archy. V záhlaví petice a v záhlaví na každém jejím očíslovaném podpisovém archu se uvede skutečnost, že petice je určena na podporu kandidatury kandidáta na volbu prezidenta, jeho jméno a příjmení, rok narození a rok konání volby prezidenta. Každý občan,

podporující kandidaturu kandidáta, uvede na podpisový arch své jméno, příjmení, datum narození, adresu místa trvalého pobytu nebo údaj, že trvalý pobyt na území České republiky nemá, a číslo občanského průkazu nebo cestovního pasu s údajem, o jaký druh dokladu se jedná, a připojí vlastnoruční podpis.

(4) Ministerstvo vnitra zjistí celkový počet občanů oprávněných volit prezidenta republiky podepsaných na petici. Do celkového počtu se nezapočítá občan, jehož podpis je uveden na podpisovém archu, který není opatřen záhlavím v souladu s odstavcem 3, nebo pokud chybí některý z údajů podle odstavce 3 věty čtvrté nebo je uveden neúplně.“

14. V § 25 odst. 6 se za slovo „občany“ vkládají slova „, u nichž zjistilo nesprávné údaje,“.
15. V § 26 odst. 2 písm. d) se slovo „příloha“ nahrazuje slovem „petice“.
16. V § 26 odst. 5 se slova „a dokument úřední osoba podepíše uznávaným elektronickým podpisem“ zrušují.
17. V § 27 odst. 1 větě první se slova „elektronickým podáním podepsaným uznávaným elektronickým podpisem kandidáta nebo dodaným prostřednictvím datové schránky“ nahrazují slovy „v elektronické podobě prostřednictvím datové schránky“.
18. V § 33 odst. 1 větě druhé se slova „podepsané uznávaným elektronickým podpisem nebo“ zrušují.
19. V § 38 odst. 1 a 2 se slova „uznávaným elektronickým podpisem“ a slova „nebo prostřednictvím datové schránky“ zrušují.

Čl. X

Přechodné ustanovení

Ve volbě prezidenta republiky vyhlášené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se použije zákon č. 275/2012 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST ŠESTÁ

Změna zákona o Ústavním soudu

Čl. XI

Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění zákona č. 331/1993 Sb., zákona č. 236/1995 Sb., zákona č. 77/1998 Sb., zákona č. 18/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 48/2002 Sb., zákona č. 202/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 114/2003 Sb., zákona č. 83/2004 Sb., zákona č. 120/2004 Sb., zákona č. 234/2006 Sb., zákona č. 342/2006 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 275/2012 Sb., zákona č. 404/2012 Sb., zákona č. 303/2013 Sb. a zákona č. .../2016 Sb., se mění takto:

1. V § 25a se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena d) a e), která znějí:

„d) údaje z agendového informačního systému evidence občanských průkazů,

e) údaje z agendového informačního systému evidence cestovních dokladů.“

2. V § 25a se na konci odstavce 2 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno g), které zní:

„g) čísla elektronicky čitelných identifikačních dokladů.“.

3. V § 25a odst. 3 se na konci textu písmene f) doplňují slova „, popřípadě více státních občanství“.

4. V § 25a odst. 3 se na konci textu písmene q) doplňují slova „, a datum nabytí právní moci tohoto soudního rozhodnutí“.

5. V § 25a se za odstavce 4 vkládají nové odstavce 5 a 6, které znějí:

„(5) Poskytovanými údaji podle odstavce 1 písm. d) jsou

- a) jméno, příjmení, datum narození, adresa místa trvalého pobytu,
- b) číslo, popřípadě série občanského průkazu,
- c) datum úmrtí; je-li vydáno rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého, den, který je v rozhodnutí uveden jako den smrti nebo den, který občan prohlášený za mrtvého nepřežil,
- d) datum skončení platnosti a datum skartace občanského průkazu,
- e) čísla, popřípadě série ztracených, odcizených, zničených nebo neplatných občanských průkazů a datum ohlášení ztráty, odcizení nebo zničení občanského průkazu.

(6) Poskytovanými údaji podle odstavce 1 písm. e) jsou

- a) jméno, příjmení, datum narození, adresa místa trvalého pobytu,
- b) číslo cestovního pasu,
- c) datum úmrtí; je-li vydáno rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého, den, který je v rozhodnutí uveden jako den smrti nebo den, který občan prohlášený za mrtvého nepřežil,
- d) datum skončení platnosti cestovního pasu,
- e) číslo, druh, datum vydání a datum skončení platnosti ztraceného, odcizeného nebo neplatného cestovního pasu a datum a místo ohlášení jeho ztráty nebo odcizení.“.

Dosavadní odstavce 5 a 6 se označují jako odstavce 7 a 8.

ČÁST SEDMÁ Změna zákona o soudech a soudcích Čl. XII

Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 228/2002 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 349/2002 Sb., zákona č. 192/2003 Sb., zákona č. 441/2003 Sb., zákona č. 626/2004 Sb., zákona č. 349/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 79/2006 Sb., zákona č. 221/2006 Sb., zákona č. 233/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 342/2006 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 397/2006 Sb., zákona č. 184/2008 Sb., zákona č. 314/2008 Sb., zákona č. 7/2009 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 217/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 294/2010 Sb., zákona č. 215/2011 Sb., zákona č. 142/2012 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 185/2014 Sb., zákona č. 15/2015 Sb. a zákona č. .../2016 Sb., se mění takto:

1. V § 175a se na konci písmene f) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno g), které zní:

„g) čísla elektronicky čitelných identifikačních dokladů.“.

2. V § 175b odst. 1 se na konci textu písmene r) doplňují slova „, a datum nabytí právní moci tohoto soudního rozhodnutí“.

3. V § 175d se na konci textu písmene a) doplňují slova „, datum narození, adresa místa trvalého pobytu“.

4. V § 175d se na konci textu písmene g) doplňují slova „,a datum skartace občanského průkazu“.

5. V § 175d se na konci písmene i) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno j), které zní: „j) datum úmrtí; je-li vydáno rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého, den, který je v rozhodnutí uveden jako den smrti nebo den, který občan prohlášený za mrtvého nepřežil.“.

6. V § 175e písm. a) se slova „,a rodné číslo“ nahrazují slovy „, rodné číslo, datum narození a adresa místa trvalého pobytu“.

7. V § 175e se na konci textu písmene f) doplňují slova „,a datum skartace cestovního dokladu“.

8. V § 175e se na konci písmene h) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno i), které zní:

„i) datum úmrtí; je-li vydáno rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého, den, který je v rozhodnutí uveden jako den smrti nebo den, který občan prohlášený za mrtvého nepřežil.“.

ČÁST OSMÁ

ÚČINNOST

Čl. XIII

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2017.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. OBECNÁ ČÁST

1. Zhodnocení platného právního stavu, včetně zhodnocení současného stavu ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Právní úprava podmínek výkonu volebního práva, organizace voleb, včetně podrobností ohledně navrhování kandidátů, vyhlašování a provádění voleb a jejich výsledku a rozsah soudního přezkumu je obsažena v jednotlivých volebních zákonech, kterými jsou:

- zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

Aplikace těchto zákonů je pravidelně konfrontována s praxí při konání voleb. Právě z praxe pak mohou vyplynout některé nedostatky právní úpravy, popř. její nejednoznačnost; případně dochází časem k tomu, že některé postupy se stanou překonanými nebo v důsledku změny právní úpravy v jiných oblastech obsoletními (např. požadavek na uvádění rodného čísla na prohlášení kandidáta a na petici na podporu kandidatury nezávislého kandidáta na senátora).

Kromě toho do aplikace volebních zákonů vstupuje také judikatura z oblasti volebního soudnictví a nezřídky také Ústavní soud, neboť volební právo patří mezi práva garantovaná Ústavou.

Jednotlivé problémy vyplývající ze současné právní úpravy, které je třeba řešit legislativní cestou, lze rozdělit na několik oblastí:

1) nedostatečná a nejednotná právní úprava možností činit dílčí úkony v průběhu volebního procesu elektronicky s využitím již právně ukotvených a v praxi fungujících a ověřených nástrojů (zejm. datové schránky, elektronický podpis, základní registry);

2) ustanovení, jejichž různý výklad vedl k soudnímu řízení ve věcech volebních; judikatura mnohdy obsahuje vodítka a náznaky pro zákonodárce, jak daný problém řešit, aby se do budoucna předešlo obdobným sporům;

3) nedostatky v právní úpravě mající dopad na volební právo, včetně těch, se kterými se v praxi potýkají především volební orgány a jejichž odstranění opakovaně požadují v závěrečných zprávách z voleb.

Stávající právní úprava neporušuje princip rovného zacházení ve smyslu zákazu diskriminace ani princip rovnosti mužů a žen.

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy, včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Hlavní principy nově navrhované právní úpravy směřují k nápravě současných shora obecně popsaných nedostatků.

1) K nápravě nedostatečné právní úpravy možností činit dílčí úkony v průběhu volebního procesu elektronicky se navrhuje zejména:

- možnost kandidujících subjektů delegovat své zástupce do okrskových volebních komisí elektronickou cestou;
- zasílat pozvánky na první zasedání okrskové volební komise elektronicky;
- sjednotit ve volebních zákonech ustanovení o podání žádosti o vydání voličského průkazu ve vztahu k využití některých elektronických prostředků.

Výslovné zakotvení možnosti činit řadu úkonů ve volbách elektronicky prostřednictvím datových schránek nebo pomocí uznávaného elektronického podpisu, případně s využitím dalších nástrojů elektronizace ve veřejné správě, současně sleduje princip postupného zavádění těchto elektronických prostředků paralelně vedle tradičních tak, aby z jednotlivých úkonů ve volebním procesu nebyly vyloučeny osoby, které tyto prostředky ještě nemají k dispozici nebo je nevyužívají.

2) K odstranění nedostatků ve volebních zákonech, na které upozornila judikatura, se navrhuje:

- upravit postup sběru a kontroly podpisů na petici na podporu kandidatury nezávislého kandidáta na prezidenta;
- ve volbách do zastupitelstev obcí v zákoně výslovně přiznat volební právo občanům z jiných členských států EU, kteří mají registrovaný přechodný pobyt na území ČR.

Zásadní z tohoto okruhu navrhovaných změn je úprava postupu sběru a kontroly podpisů na petici na podporu kandidatury nezávislého kandidáta na prezidenta, ke které se vyjádřil i Ústavní soud ve svém nálezu Pl. ÚS 27/12 ze dne 7. ledna 2013.

V reakci na tento nálezk Ústavního soudu vydaný v souvislosti s první přímou volbou prezidenta republiky, ve kterém Ústavní soud vyslovil, že „... je zřejmé, že zákon o volbě prezidenta republiky obsahuje mezeru, která by mohla být hodnocena jako protiústavní, pokud neukládá ověření skutečného, nezaměnitelného a individualizovaného projevu vůle petenta, tj. ověření pravosti jeho podpisu ...“, se v předkládaném návrhu zákona upravuje postup při sběru podpisů na petici na podporu kandidatury nezávislého kandidáta na funkci prezidenta republiky. Autenticita projevu vůle petenta bude ověřována s využitím čísla občanského průkazu nebo cestovního pasu, což je vedeno snahou vyhovět doporučení (požadavku) Ústavního soudu, tedy minimalizovat riziko falšování podpisů na petici, a zároveň udržet racionální míru administrativní a technické náročnosti sběru a ověřování podpisů a neměnit počet petentů stanovený v Ústavě.

3) K odstranění nedostatků v právní úpravě majících dopad na volební právo, včetně těch, se kterými se v praxi potýkají především volební orgány, se navrhuje:

- odstranit mezeru ve vymezení časových pásem pro hlasování v zahraničí, aby všechna časová pásma byla pokryta;
- údaj o rodném čísle na prohlášení kandidáta a na petici na podporu kandidáta na senátora nahradit datem narození;

- zrušit povinnost Českého statistického úřadu zasílat informace o výsledku voleb všem kandidujícím subjektům;
- napravit nesprávně zkrácené lhůty pro konání doplňovacích voleb do Senátu.

Navrhovaná právní úprava neporušuje princip rovného zacházení ve smyslu zákazu diskriminace ani princip rovnosti mužů a žen.

3. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Právní úprava ve volebních zákonech zaostává za vývojem v elektronizaci veřejné správy. Cílem novely volebních zákonů proto je promítnout do volebních zákonů postupující vývoj v elektronizaci veřejné správy a s tím spojené možnosti činit řadu podání při úkonech v rámci volebního procesu elektronickou cestou.

Znění stávajících volebních zákonů vykazuje některé nedostatky, které vyžadují bezodkladnou nápravu. Jedná se buď o právní úpravu, na jejíž problematičnost či nedostatečnost upozornily též soudy ve své judikatuře, nebo o nedostatky v právní úpravě, se kterými se potýkají aktéři volebního procesu jak na straně kandidujících subjektů, tak na straně volebních orgánů.

V rámci technické novely volebních zákonů je dále nezbytné upravit postup při sběru podpisů na petici na podporu kandidatury nezávislého kandidáta na prezidenta, a to ve smyslu nálezu Ústavního soudu Pl. ÚS 27/12 tak, aby bylo zajištěno ověřování autenticity projevu vůle petenta.

Zejména posledně jmenovaná oblast, tj. petice na podporu kandidatury nezávislého kandidáta na prezidenta představuje hlavní prioritu navrhované novely, se kterou nelze vyčkávat na do budoucna zamýšlenou komplexní právní úpravu voleb v podobě tzv. volebního kodexu.

Změnou právní úpravy při sběru a kontrole petic při volbě prezidenta republiky je třeba reagovat na výše zmíněný nález Ústavního soudu. Nezabývat se poznámkou učiněnou Ústavním soudem v nálezu Pl. ÚS 27/2012 formou *tzv. obiter dicti* („...je zřejmé, že zákon o volbě prezidenta republiky obsahuje mezeru, která by mohla být hodnocena jako protiústavní, pokud neukládá ověření skutečného, nezaměnitelného a individualizovaného projevu vůle petenta, tj. ověření pravosti jeho podpisu...“) a ponechat stávající právní úpravu beze změny znamená vystavit se riziku, že pokud by Ústavní soud v této věci znovu rozhodoval a meritorně se zabýval již dříve napadenými ustanoveními zákona o volbě prezidenta republiky (§ 25 a 26), mohl by je shledat protiústavními, a to i s odpovídajícím dopadem na vyhlášenou volbu prezidenta republiky.

Ostatní relativně méně naléhavé problémy týkající se stávající právní úpravy, zejména nejednotnost úpravy v jednotlivých volebních zákonech, budou řešeny v již zmíněném volebním kodexu.

4. Výjimka z povinnosti provést hodnocení dopadů regulace (RIA)

Vzhledem k tomu, že předkládaný návrh zákona je svým charakterem pouze technickou novelou volebních zákonů, byl předseda Legislativní rady vlády požádán o udělení výjimky z povinnosti vypracovat k návrhu zákona hodnocení dopadů regulace (RIA).

Této žádosti bylo vyhověno, když předseda Legislativní rady vlády svým dopisem ze dne 31. července 2015, č.j. 10921/2015-OHR, udělil k návrhu zákona podle čl. 76 odst. 2

Legislativních pravidel vlády a bodu 5.5 Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace (RIA) výjimku z provedení RIA.

5. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Změna postupu při sběru a kontrole petic na podporu kandidatury nezávislého kandidáta na funkci prezidenta republiky není spojena s potřebou změny Ústavy.

Nesnížení počtu podpisů na petici na podporu kandidatury nezávislého kandidáta na funkci prezidenta republiky, tj. kandidáta, který je navržen tzv. navrhujiícím občanem a nikoli skupinou poslanců či skupinou senátorů, odpovídá závěru vyslovenému v nálezu Ústavního soudu Pl. ÚS 27/12, který snížení počtu podpisů označil pouze za možnost (v bodě 68 zmíněného nálezu).

V této souvislosti je také třeba uvést, že ani stávající počet 50 000 podpisů neshledal Ústavní soud protiústavním, když v témže nálezu na jiném místě uvádí, že „... vyžadování 50 000 podpisů podporovatelů v souladu s uváděným ustanovením Ústavy považuje z hlediska práva stěžovatele na přístup k volené funkci za přiměřené. Toto množství vychází z úvahy ústavodárce, v níž je nepochybně reflektována skutečnost, že ústavní systém České republiky je založen na systému zastupitelské demokracie (čl. 2 odst. 1 Ústavy) a parlamentní formy vlády, a na tom nic nemění ani zavedení přímé volby prezidenta. Konkrétní počet petentů je pak odrazem úvahy o tom, kde leží hranice dostatečné podpory kandidáta jako projevu serióznosti jeho kandidatury.“.

Z judikatury Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu vyplývá, že metoda kontrolování petic na vybraných vzorcích je považována za legitimní způsob kontroly správnosti údajů uvedených v peticích (viz zejména bod 58 nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. US 27/12). Ohledně využití metody, v rámci které se na pravost podpisu usuzuje z kontrolované správnosti kombinace ostatních osobních údajů (včetně správnosti uvedeného čísla občanského průkazu nebo cestovního pasu), platí, že textem nálezu Ústavního soudu k prezidentské volbě použití této metody není vyloučeno. Ústavní soud v nálezu v této souvislosti jako synonyma používá obecnějšího pojmu „ověření skutečného, nezaměnitelného a individualizovaného projevu vůle“ a konkrétnějšího pojmu „ověření pravosti podpisu“. Zároveň se v nálezu nepíše o tom, že pojem „ověření pravosti podpisu“ Ústavní soud chápe striktně jen jako ověření pravosti podpisu na listině ve smyslu notářského řádu nebo zákona o ověřování. To umožňuje, aby autenticita projevu vůle petenta byla ověřena různými způsoby. Podstatné dále je, že využití čísel občanských průkazů a cestovních pasů pro ověřování autenticity projevu vůle petenta je v právním řádu pro podobné účely již obsaženo (a to dokonce na základě předpisu EU). Pro ověřování prohlášení o podpoře občanské iniciativy se podle § 8 zákona o evropské občanské iniciativě využívá mj. čísel občanského průkazu nebo cestovního dokladu. Vyplývá to ze skutečnosti, že jednak podle čl. 8 odst. 2 unijního nařízení č. 211/2011 platí, že pro účely ověřování prohlášení o podpoře není nutné prokazovat pravost podpisu, a jednak v příloze III části C zmíněného nařízení se pro ČR ukládá provádět identifikaci pomocí čísel občanského průkazu nebo cestovního dokladu. Lze vycházet z toho, že takové ověření autenticity je – i s ohledem na princip eurokonformního výkladu – dostatečné i z hlediska českých vnitrostátních právních předpisů. Z hlediska nálezu Ústavního soudu k prezidentské volbě je ověřování autenticity projevu vůle petenta s využitím čísel občanských průkazů a cestovních pasů ověřováním autenticity projevu vůle petenta ex post, které je výslovně připuštěno v bodu 68 nálezu.

Návrh zákona nenarušuje ústavní principy volebního práva vyjádřené v Ústavě zejména v člancích 17, 18, 20, 25, 56, 58 a 102 a v Listině základních práv a svobod v čl. 21 a nedotýká se podstatných náležitostí demokratického právního státu (čl. 9 odst. 2 Ústavy).

6. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních dvorů orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Právní předpisy EU vztahující se k volebnímu právu občanů EU jsou:

- Smlouva o EU (čl. 10 odst. 2 a čl. 14 odst. 3)
- Smlouva o fungování EU (čl. 20 odst. 1 a 2 písm. b), čl. 22 odst. 1 a čl. 223)
- Listina základních práv EU (čl. 39 a 40)
- Akt o volbě zastupitelů v Evropském parlamentu ve všeobecných a přímých volbách, jenž je připojen k rozhodnutí 76/787/ESUO, EHS, Euratom
- Směrnice 94/80/ES, kterou se stanoví pravidla pro výkon práva volit a práva být volen v obecních volbách pro občany Unie s bydlištěm v členském státě, jehož nejsou státními příslušníky
- Směrnice 93/109/ES, kterou se stanoví pravidla pro výkon práva volit a být volen ve volbách do Evropského parlamentu občanů Unie, kteří mají bydliště v některém členském státě a nejsou jeho státními příslušníky.

Ve volbách do zastupitelstev obcí se návrhem zákona výslovně přiznává volební právo i těm občanům z jiných členských států EU, kteří mají registrovaný přechodný pobyt na území ČR. Tímto návrhem se reaguje na usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 19. září 2014 (č.j. 64A 6/2014 – 20), na jehož základě byl do dodatku stálého seznamu voličů vedeného u příslušného úřadu městské části dopsán občan Slovenské republiky, který měl na území ČR pouze přechodný pobyt. Svě rozhodnutí opřel krajský soud o přímý účinek práva EU, konkrétně čl. 20 odst. 1 Smlouvy o fungování EU a směrnici 94/80/ES, kterou se stanoví pravidla pro výkon práva volit a práva být volen v obecních volbách pro občany Unie s bydlištěm v členském státě, jehož nejsou státními příslušníky. Blíže viz zvláštní část důvodové zprávy k čl. V bodu 1.

Návrh zákona tak přímo souvisí s právem EU pouze v jednom výše popsaném případě a je v souladu s právními předpisy EU, konkrétně s čl. 20 odst. 2 písm. b) a čl. 22 odst. 1 Smlouvy o fungování EU, s čl. 40 Listiny základních práv EU a se směrnicí 94/80/ES, kterou se stanoví pravidla pro výkon práva volit a práva být volen v obecních volbách pro občany Unie s bydlištěm v členském státě, jehož nejsou státními příslušníky.

Záležitosti organizace voleb a jednotlivé úkony v průběhu volebního procesu, jichž se zbývající část návrhu zákona týká, nejsou právem EU regulovány a jsou ponechány na vnitrostátní právní úpravě jednotlivých členských států EU. Rovněž právní úprava neumožňující cizincům členství v politických stranách, která je předmětem řízení o porušení smlouvy č. 2012/2115, v němž Komise vytýká České republice protiprávní diskriminaci občanů jiných členských států EU, kterým není dovoleno stát se členy politických stran v České republice nebo politické strany založit, je jinou záležitostí; vzhledem k tomu, že řízení není ukončeno, není třeba na tuto záležitost touto novelou reagovat.

7. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Návrh zákona je v souladu s mezinárodními úmluvami, jimiž je Česká republika vázána. Ve vazbě na předkládanou úpravu jde zejména o:

- čl. 25 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech (vyhlášený pod č. 120/1976 Sb.), který zaručuje občanům právo volit a být volen v pravidelných volbách, jež se budou konat na základě všeobecného a rovného hlasovacího práva, tajným hlasováním zabezpečujícím svobodu hlasování;
- čl. 3 Dodatkového protokolu č. 1 k Úmluvě o ochraně lidských práv a svobod (vyhlášené pod č. 209/1992 Sb.). Podle uvedeného protokolu se vysoké smluvní strany zavazují konat v rozumných intervalech svobodné volby s tajným hlasováním za podmínek, které zajistí svobodné vyjádření názorů lidu při volbě zákonodárního sboru.

Navrhovaný minimální počet podpisů, resp. počet prohlášení o podpoře, potřebný na petici na podporu kandidatury nezávislého kandidáta na prezidenta republiky je v souladu s Kodexem dobré praxe ve volebních věcech (Code of Good Practice in Electoral Matters), který v roce 2002 schválila Evropská komise pro demokracii, tzv. Benátská komise. Podle čl. 1.3ii Kodexu by požadovaný počet těchto podpisů neměl překračovat 1% voličů v daném volebním obvodu; to navrhovaná právní úprava obsažená v čl. IX splňuje.

8. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí a dopady na bezpečnost nebo obranu státu

Největší náklady budou spojeny s navrhovaným postupem na sběr podpisů a kontrolu petic při volbě prezidenta republiky.

V souvislosti s navrhovanou novelizací, která je založena na tom, že petent bude na petici společně se svými údaji (jméno, příjmení, datum narození, adresa místa trvalého pobytu) a vlastnoručním podpisem uvádět navíc číslo svého občanského průkazu nebo cestovního pasu, se předpokládá, že bude zvoleno řešení kontroly petičních archů přibližně ve shodném rozsahu jako při minulé volbě prezidenta republiky v roce 2012/2013, tzn. opatření jednotlivých petičních archů čárovými kódy, skenování, náhodný výběr vzorku o velikosti 8 500 občanů a kontrola správnosti údajů v rámci tohoto vzorku a případně druhého kontrolního vzorku rovněž o velikosti 8500 občanů. Kontrola probíhala zčásti automatizovaně a zčásti ručním dohledáváním v evidencích. Odhad finanční nákladnosti tohoto postupu tedy vychází z předchozí volby prezidenta republiky a činí cca 12 mil. Kč včetně DPH.

Vyčíslení nezahrnuje náklady na lidské zdroje při ověřování správnosti údajů (ruční dohledávání automatizovaným zpracováním neztotožněných petentů v evidencích), které při minulé volbě prezidenta dosáhly částky 365 000 Kč.

Finanční prostředky ze státního rozpočtu si vyžádá také realizace změnových požadavků na stávající systém výdeje seznamů voličů v členění podle volebních okrsků spojená s navrhovanou úpravou, podle které by seznam voličů poskytovaný Ministerstvem vnitra na žádost obecního úřadu obsahoval i příznak zpochybněného údaje o úmrtí. Blíže viz zvláštní část důvodové zprávy k čl. V bodu 6 a 7 (resp. čl. VII bodu 3 a 4). Realizace těchto změnových požadavků je Správou základních registrů odhadována na 200 000,- Kč.

S přiznáním volebního práva ve volbách do zastupitelstev obcí také občanům jiných členských států EU s registrovaným přechodným pobytem na území ČR jsou spojeny zvýšené nároky na tisk hlasovacích lístků a volebních materiálů v dotčených obcích. V celkovém objemu finančních prostředků určených na volby se však bude jednat o zanedbatelnou částku v řádu desítek tisíc Kč. Dopady na případné úpravy v informačním systému cizinců nebyly ze strany jeho správce (Policie ČR) identifikovány.

Navrhovaná právní úprava nemá dopad na podnikatelské prostředí České republiky ani žádné sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, ani dopady na životní prostředí nebo dopady na bezpečnost nebo obranu státu.

9. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Již ze stávající právní úpravy obsažené v jednotlivých volebních zákonech vyplývá oprávnění pro příslušné volební orgány zpracovávat osobní údaje o voličích a kandidátech, a to v souvislosti se zákonem svěřenými úkoly, kterými je zejména vedení seznamů voličů (obecní úřady, zastupitelské úřady) a přezkum a registrace kandidátních listin (registrační úřad, který se liší v závislosti na druhu voleb). Pro tyto účely mají příslušné volební orgány oprávnění využívat volebními zákony vymezené referenční údaje ze základního registru obyvatel, údaje z informačního systému evidence obyvatel, případně údaje z informačního systému cizinců.

Navrhovaná právní úprava se dotýká ochrany osobních údajů pouze ve třech případech:

1) Dochází k odstranění požadavku na uvádění rodného čísla na prohlášení kandidáta, které je přílohou kandidátní listiny, resp. přihlášky k registraci, ve volbách do zastupitelstev krajů a do Senátu; taktéž se odstraňuje požadavek na uvádění rodného čísla na petici na podporu kandidatury nezávislého kandidáta na senátora.

Údaj o rodném čísle kandidáta či petenta není v uvedených případech nezbytný, neboť pro účely registrace kandidátní listiny, resp. přihlášky k registraci, jsou dostačující ostatní údaje (jméno, příjmení, datum narození, adresa trvalého pobytu) kandidáta či petenta.

I když doposud bylo získávání údaje o rodném čísle založeno na zákonném oprávnění vyplývajícím z dotčených volebních zákonů, navrhuje se tento údaj ve shodě se zásadou, že orgán veřejné moci má shromažďovat osobní údaje odpovídající pouze stanovenému účelu a v rozsahu nezbytném pro naplnění stanoveného účelu, nadále nevyžadovat. Pro účely registrace kandidátní listiny, resp. přihlášky k registraci, a kontroly petic jsou zcela dostačující ostatní osobní údaje.

2) Výčet údajů, ke kterým mají obecní úřady pro účely vedení stálého seznamu voličů a jeho dodatku a pro účely vedení seznamu voličů pro volby do Evropského parlamentu přístup, stejně jako registrační úřady pro účely registrace kandidátních listin, případně kontroly petic, se rozšiřuje o datum, místo a okres či stát úmrtí nebo den smrti uvedený v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého, popřípadě den, který neznámý zřejmě nepřežil, a datum nabytí právní moci tohoto soudního rozhodnutí.

Přístup k údajům o úmrtí umožní, aby i v seznamech voličů, které obecní úřady na základě své žádosti dostávají od Ministerstva vnitra, byl uváděn také příznak zpochybněného úmrtí, a dále aby registrační úřady mohly při rozhodování o registraci kandidátů ověřit případné úmrtí kandidáta. Blíže viz zvláštní část důvodové zprávy k čl. I bodu 5 a 6, k čl. III bodu 5 a 6, k čl. V bodu 6 a 7, k čl. VII bodu 3 a 4 a k čl. IX bodu 3 a 4.

Oprávnění k přístupu k údajům o úmrtí se vztahuje i na zastupitelské úřady, které podle zákona o volbách do Parlamentu vedou zvláštní seznam voličů.

3) Ministerstvu vnitra (a soudům při volebním přezkumu) se navrhuje pro účely kontroly podpisových archů při volbě prezidenta republiky umožnit využívat údaje také z informačního systému evidence občanských průkazů a z informačního systému evidence cestovních dokladů, neboť na podpisových arších bude uváděno jako identifikační údaj číslo občanského průkazu nebo cestovního pasu (jehož použití pro obdobné účely je mj. v ČR v souladu s unijním právem, jak to vyplývá z nařízení Evropského parlamentu a Rady o občanské iniciativě, a jako takové je postačující i z hlediska českých vnitrostátních právních předpisů).

10. Zhodnocení korupčních rizik

Předkládaný návrh je svým charakterem technickou novelou a v důsledku jednotlivých navrhovaných změn nevznikají korupční rizika. Naopak, řada změn směřuje k tomu, aby výklad volebních zákonů byl více jednoznačný a přispíval k právní jistotě všech účastníků volebního procesu a předvídatelnosti práva, což jsou významné faktory v předcházení korupčním rizikům.

Případné riziko kupování podpisů na petici na podporu kandidatury nezávislého kandidáta na prezidenta se snižuje tím, že podpora kandidatury musí být doprovázena důkazem o skutečném projevu vůle, tj. uvedením čísla občanského průkazu nebo cestovního pasu na petici.

Navrhovaný předpis neomezuje dostupnost informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

II. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K Čl. I bodu 1:

K Čl. IX bodu 1:

Pro volby do Poslanecké sněmovny a pro volbu prezidenta republiky, v nichž lze hlasovat také ze zahraničí, se rozšiřuje kategorie míst (zastupitelských a konzulárních úřadů České republiky), ve kterých probíhá hlasování ve čtvrtek a v pátek, o ty oblasti, v nichž nastává shodně označený hodinový čas později také o 3 a 4 hodiny ve srovnání s hodinovým časem na území České republiky. Tato úprava zajistí, aby s ohledem na posun času v zahraničí hlasování probíhalo v rozmezí dnů čtvrtek až sobota tak, aby žádné časové pásmo při volbě prezidenta republiky nebo volbách do Poslanecké sněmovny nepřekročilo dobu hlasování na území České republiky. Ani případné další změny letního/zimního času nemohou do budoucna vyvolat problém, neboť pokryta jsou všechna časová pásma.

V souvislosti s volbou prezidenta republiky v roce 2013 nastala situace, kdy nebylo zřejmé, ve kterých dnech má probíhat hlasování na některých zastupitelských úřadech České republiky v zahraničí. Tehdy, v důsledku přechodu na zimní čas, nastal problém u čtyř zastupitelských úřadů v Jižní Americe s celkovým počtem cca 250 voličů (Buenos Aires a Santiago de Chile s časovým posunem právě -4 hodiny oproti času na území České republiky a Brasília a São Paulo s časovým posunem -3 hodiny oproti času na území České republiky). Vzhledem k tomu, že s tímto časovým posunem dosavadní právní úprava nepočítá, měly by tyto oblasti spadat do „zbytkové“ kategorie, kde hlasování probíhá v pátek od 14.00 do 22.00 hodin a v sobotu od 8.00 do 14.00 hodin místního času; hlasování by tudíž skončilo v 17.00 hodin, resp. v 18.00 hodin českého času, tj. 3, resp. 4 hodiny po ukončení hlasování na území České republiky. S tím vzniká praktický problém hlavně v souvislosti s dobou zahájení sčítání hlasů a se zveřejňováním průběžných výsledků voleb v situaci, kdy by na dotčených zastupitelských úřadech ještě probíhalo hlasování.

V souvislosti s volbou prezidenta v roce 2013 se vzniklou situací zabývala Státní volební komise, která nakonec přijala usnesení, v němž doporučila respektovat záměr zákona o volbě prezidenta republiky spočívající ve stejném časovém rozsahu hlasování, jaký mají voliči na území České republiky a v ostatních částech světa, což znamenalo, že na dotčených zastupitelských úřadech v Jižní Americe se hlasovalo stejně jako na zastupitelských úřadech v Severní Americe, tj. ve čtvrtek a v pátek, kdy hlasování začíná ve 14.00 hodin a končí ve 21.00 hodin místního času. Tím bylo zajištěno, že na všech zastupitelských úřadech došlo k ukončení hlasování nejpozději ve stejném okamžiku jako na území České republiky a bylo umožněno, aby zvláštní okrsková volební komise zahájila sčítání hlasů, jakmile uplyne doba stanovená pro ukončení hlasování na území České republiky.

Navrhovanou právní úpravou se výše popsáním problémům do budoucna předejde.

K Čl. I bodu 2:

K Čl. III bodu 12:

K Čl. IX bodu 17, 18:

Vypouští se možnost žádat o voličský průkaz (a vzdát se kandidatury na prezidenta republiky) prostřednictvím elektronického podpisu. Předkladatel se tak rozhodl na základě vyhodnocení rizika, které je spjato s elektronickým podpisem; zatímco doposud je uznávaný elektronický podpis vedle jména a příjmení spojen i s "identifikátorem MPSV", který umožňuje osobu jednoznačně identifikovat, nově bude – v souvislosti s nařízením EP a Rady (EU) č. 910/2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce (nařízení eIDAS) – u kvalifikovaného elektronického podpisu jen jméno a příjmení;

při znalosti dalších údajů o osobě, které se zapisují do žádosti o voličský průkaz, by ten, kdo má stejné jméno a příjmení, mohl "požádat za jiného" a popřípadě ho zbavit práva volit. Obdobné riziko platí pro vzdání se kandidatury na funkci prezidenta republiky.

K Čl. III bodu 1:

K Čl. V bodu 2:

Dikce překážky ve výkonu volebního práva se uvádí do souladu se změnami, k nimž došlo v branné legislativě.

K Čl. I bodu 3 a 4:

K Čl. III bodu 2, 3 a 15:

K Čl. V bodu 4 a 5:

Vypuštěním dotčených ustanovení (nebo úpravou textu) se navrhuje zrušit povinnost ČSÚ zasílat písemně výsledky voleb kandidujícím subjektům. Důvodem pro takový návrh je okamžité zveřejňování a aktuální on-line dostupnost průběžných výsledků voleb za jednotlivé volební okrsky a následně i celkových výsledků voleb na serveru ČSÚ.

K Čl. I bodu 5 a 6:

K Čl. III bodu 5 a 6:

K Čl. V bodu 6 a 7:

K Čl. VII bodu 3 a 4:

K Čl. IX bodu 3 a 4:

Výčet údajů, ke kterým má z dotčených registrů a evidencí (ROB, ISEO a CIS) přístup registrační úřad a potažmo též obecní úřad pro účely vedení stálého seznamu voličů a jeho dodatku a seznamu voličů pro volby do Evropského parlamentu, se rozšiřuje o datum, místo a okres či stát úmrtí nebo den smrti uvedený v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého a datum nabytí právní moci tohoto soudního rozhodnutí. Podle § 56 odst. 2 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění zákona č. 87/2015 Sb., nemusí být v rozhodnutí soudu o prohlášení člověka za mrtvého vždy určen den, který platí za den smrti člověka, nýbrž v případech presumovaných v § 72 občanského zákoníku den, který nezvěstný zřejmě nepřežil.

Přístup k údajům o úmrtí má význam pro obecní úřad jednak v souvislosti s vedením seznamu voličů, neboť obecní úřady dostávají na základě § 14 odst. 3 zákona o volbách do zastupitelstev obcí od Ministerstva vnitra seznam voličů v členění podle volebních okrsků a tento seznam zahrnuje i voliče, u nichž je samotné úmrtí nebo některý z údajů o úmrtí zpochybněn. Důvodem, proč se ve výpisech od Ministerstva vnitra uvádějí i voliči se zpochybněným úmrtím, je, že ve volbách do Evropského parlamentu není možné voliče dopisovat do výpisu ze seznamu voličů až ve volební místnosti a tudíž voliči, kteří nejsou v seznamu uvedeni, nemohou hlasovat. Aby nedocházelo k případům, kdy volič s ohledem na zpochybněné úmrtí nebude v seznamu voličů uveden a v případě, že ve skutečnosti žije, nebude moci hlasovat, uvádí se do seznamů voličů i ti, jejichž úmrtí je zpochybněno. To však znamená, že výpisy ze seznamů voličů od Ministerstva vnitra obsahují i voliče, u nichž je zpochybněno pouze datum nebo místo úmrtí, nikoli samotné úmrtí (systém nedokáže mezi důvody zpochybnění rozlišovat), a to pak vyvolává četné reakce ze strany obecních úřadů, proč jsou v seznamu voličů uvedeny i osoby, o nichž obecní úřad jistě ví, že zemřely.

Přístup k údajům o úmrtí umožní, aby i v seznamech voličů, které obecní úřady na základě své žádosti dostávají od Ministerstva vnitra, byl uváděn také příznak zpochybněného úmrtí, což pak obecní úřady navede k tomu, proč je takový volič v seznamu uveden.

Přístup k údajům o úmrtí má význam i pro úřady, které plní funkci registračního úřadu při registraci kandidátních listin, neboť mohou ověřit, zejména v případě pochybností, které se v souvislosti s dotčeným kandidátem objeví, zda kandidát uvedený na kandidátní listině nezemřel, tj. zda splňuje podmínky volitelnosti a může být zaregistrován.

K přístupu k údajům o úmrtí jsou oprávněny úřady i v souvislosti s kontrolou petic na podporu kandidatury nezávislých kandidátů, což připadá v úvahu při volbě prezidenta republiky, volbách do Senátu a volbách do zastupitelstev obcí.

Naopak s ohledem na fakt, že referenční údaje, které jsou vedené v základním registru právnických osob, podnikajících fyzických osob a orgánů veřejné moci (dále též jen „registr osob“), jsou až na výjimky veřejně přístupné prostřednictvím k tomu určených agend (§ 61 zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů), není pro jejich využívání nutné konkrétní zákonné zmocnění k jejich čerpání v rámci příslušné agendy.

K Čl. I bodu 7 a 8:

K Čl. III bodu 7 a 8:

K Čl. V bodu 10 a 12:

K Čl. VII bodu 6 a 7:

K Čl. IX bodu 6:

Přestože ustanovení § 17 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů, zavedlo do právní úpravy prioritu doručování do datových schránek, nastaly v praxi pochybnosti o tom, zda pozvánka na první zasedání okrskové volební komise má být zasílána do datové schránky delegovaného nebo jmenovaného člena, má-li ji zřízeno, když tak volební zákon výslovně nestanoví a upravuje případně jen doručování na adresu místa trvalého pobytu.

Aby tyto pochybnosti ohledně způsobu doručování pozvánky byly odstraněny, navrhuje se výslovně upravit prioritu doručování do datové schránky, má-li ji delegovaný či jmenovaný člen okrskové volební komise zřízeno, jakkoli to bez dalšího vyplývá přímo z § 17 odst. 1 zákona č. 300/2008 Sb. Znamená to, že starosta bude muset u každého delegovaného nebo jmenovaného člena zjistit, zda nemá zřízeno datovou schránku; návrh tak respektuje úpravu provedenou zákonem č. 300/2008 Sb. o způsobu doručování vůči fyzické osobě orgánem veřejné moci. Teprve při zjištění, že zástupce nemá zpřístupněnou datovou schránku, bude pozvánka zaslána na adresu pro doručování, a neuvedl-li ji, na adresu trvalého pobytu.

Oznámení o svolání prvního zasedání okrskové volební komise se, stejně jako dle úpravy již nyní obsažené v zákoně o volbě prezidenta republiky, považuje za doručené dnem vyvěšení na úřední desce.

Právě ze zákona o volbě prezidenta republiky byla současně vypuštěna povinnost starosty doručit oznámení o svolání prvního zasedání okrskové volební komise do vlastních rukou delegovaných a jmenovaných zástupců. Proti tomuto postupu totiž směřovaly četné připomínky obecních úřadů v závěrečné zprávě z volby prezidenta republiky v roce 2013. Vzhledem k tomu, že toto oznámení se současně zveřejňuje na úřední desce obecního úřadu, přičemž za doručené se pokládá dnem vyvěšení na úřední desce, považovaly některé z obcí povinnost doručovat oznámení členům do vlastních rukou za nevhodnou; toto oznámení si častokrát adresáti na poště vyzvedli až po konání prvního zasedání okrskové volební komise, což je dáno i relativně krátkou lhůtou mezi delegováním do okrskové volební komise a konáním jejího prvního zasedání.

Cílem je, aby právní úprava doručování oznámení o svolání prvního zasedání okrskové volební komise chránila zájem osob delegovaných do okrskové volební komise účastnit se jejího zasedání, včetně účasti na losování funkce předsedy a místopředsedy okrskové volební komise, ke kterému dochází právě na prvním zasedání.

Provádí se i legislativně technická úprava reagující na nové číslování odstavců.

K Čl. I bodu 9:

K Čl. III bodu 9:

K Čl. V bodu 13:

K Čl. VII bodu 8:

K Čl. IX bodu 7:

Ve všech volebních zákonech se sjednocují pravidla (obsah a forma) pro delegování členů a náhradníků do okrskových volebních komisí. Výslovně se upravuje, jakým způsobem může být seznam delegovaných členů a náhradníků starostovi doručen, jaké jsou obligatorní a fakultativní náležitosti seznamu i kdo může delegační listinu podepsat. Na delegaci je nezbytné uvést též jméno, příjmení a podpis zmocněnce, případně osoby, která je k delegování zmocněncem pověřena, nebo jméno, příjmení a podpis nezávislého kandidáta, který má právo delegace do okrskových volebních komisí. Ze zvláštních právních předpisů lze dovodit, že daný seznam bude muset být (je-li v elektronické podobě) podepsán buď uznávaným elektronickým podpisem (tento požadavek vyplývá z navrhovaného § 6 odst. 1 zákona o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, sněmovní tisk 763/0), nebo doručen prostřednictvím datové schránky (v tomto případě se uplatní fikce podpisu úkonu učiněného datovou schránkou dle § 18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb. - odeslání delegace z datové schránky toho, kdo jinak delegační listinu podepisuje, uvedení podpisu nahrazuje).

Praxe ukazuje, že velmi praktické mohou být též telefonní a emailové kontakty na delegované osoby, a to v souvislosti se svoláním prvního zasedání okrskové volební komise nebo při povolání náhradníka na funkci člena okrskové volební komise. Telefonické kontaktování delegovaného člena nebo zaslání emailu za účelem svolání prvního zasedání okrskové volební komise však nenahrazuje obligatorní způsoby doručení, tj. do datové schránky, nebo nemá-li ji zpřístupněnu, tak na adresu pro doručování, případně adresu trvalého pobytu.

K Čl. I bodu 10 a 14:

K Čl. III bodu 10:

K Čl. V bodu 15:

V návaznosti na nahrazení rodného čísla údajem o datu narození v prohlášení kandidáta, které je přílohou kandidátní listiny, se do náležitostí kandidátní listiny doplňuje údaj o pohlaví kandidátů.

V zákoně o volbách do Evropského parlamentu a zákoně o volbě prezidenta republiky je již nyní tento údaj na kandidátní listině požadován. Podle zákona o volbách do zastupitelstev obcí se pohlaví kandidátů zatím neuvádělo, i když součástí prohlášení kandidáta rodné číslo již nebylo.

Jde o to, že nelze-li určit pohlaví kandidáta podle jména a příjmení, nemá Český statistický úřad žádnou možnost jak pro účely vytváření číselníků kandidátů toto zjistit či odvodit. Proto se navrhuje, aby údaj o pohlaví kandidáta byl obligatorní náležitostí kandidátní listiny ve všech druzích voleb.

Údaj o pohlaví kandidátů napomáhá také k vytváření statistických dat, která jsou dále využitelná při koncepčních, rozhodovacích a vyhodnocovacích procesech z hlediska rovnosti mužů a žen.

K Čl. IX bodu 8 až 11, 16, 19:

Tímto souborem změn je reflektován poznatek, že ze zvláštních právních předpisů lze dovodit, že daný dokument bude muset být (je-li v elektronické podobě) podepsán buď uznávaným elektronickým podpisem (tento požadavek vyplývá z navrhovaného § 6 odst. 1

zákonu o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, sněmovní tisk 763/0), nebo doručen prostřednictvím datové schránky (v tomto případě se uplatní fikce podpisu úkonu učiněného datovou schránkou dle § 18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb.).

K Čl. I bodu 11 a 15:

K Čl. III bodu 11:

V prohlášení kandidáta, které je přílohou kandidátní listiny nebo přihlášky k registraci, se údaj o rodném čísle kandidáta nahrazuje datem narození. Uvádění rodného čísla je pro účely kandidatury nadbytečné. Dosavadní požadavek na uvádění rodného čísla v některých volebních zákonech je pozůstatkem z doby jejich vzniku.

Totéž platí také pro údaje o petentech, které se uvádějí na podporu kandidatury nezávislého kandidáta na senátora.

K Čl. I bodu 12 a 16:

K Čl. III bodu 4 a 14:

K Čl. V bodu 21 až 23:

Dosavadní znění volebních zákonů, s výjimkou nejnovějšího zákona o volbě prezidenta republiky a v roce 2014 novelizovaného zákona o volbách do Evropského parlamentu, umožňují kandidujícím subjektům zříditi si technické připojení k ČSÚ za účelem předávání informací o výsledcích voleb a ČSÚ dále ukládají povinnost zasílat zmocněncům kandidujících stran volební výsledky v písemné podobě. To je vzhledem k objemu rozesílaných informací velmi pracné a nákladné a takto rozeslané výsledky se k adresátům dostávají až několik dnů po volbách, kdy už každý zainteresovaný zájemce výsledky zná. Mnohdy se tyto zásilky vrací zpět jako nedoručené nebo nevyzvednuté. Vzhledem k běžné dostupnosti elektronické pošty a internetu, kde jsou na webu ČSÚ výsledky hlasování za jednotlivé okrsky a územní celky průběžně zveřejňovány ihned po převzetí zápisů z jednotlivých okrsků, je tento požadavek volebních zákonů překonaný. Navrhuje se proto jeho zrušení. Provádějí se i s tím spojené legislativně technické úpravy.

K Čl. I bodu 13:

Jedná se především o nezbytnou technickou úpravu v odkaze na ustanovení, které bylo dotčeno změnami (doplnění odstavce v § 14c zákona o volbách do Parlamentu).

K Čl. I bodu 17:

Dochází k úpravě krácení lhůt pro doplňovací volby do Senátu, které nyní byly nesprávně, duplicitně, popřípadě neopodstatněně kráceny.

Lhůta pro jmenování zapisovatele okrskové volební komise (§ 14e odst. 7) je stanovena na 20 dnů před prvním zasedáním okrskové volební komise; tuto lhůtu nelze krátit o třetinu a vzhledem k dalším zkráceným lhůtám (stanovení počtu členů okrskové volební komise, delegace a konání prvního zasedání okrskové volební komise) není důvod tuto lhůtu krátit; i při doplňovacích volbách do Senátu tak zůstává lhůta pro jmenování zapisovatele nejpozději 20 dnů před prvním zasedáním okrskové volební komise.

Vzhledem k tomu, že při volbách do Senátu se nehlasuje ze zahraničí a zvláštní okrsková volební komise se neustavuje, není důvod krátit lhůty podle § 14g odst. 1.

Lhůta pro losování čísel k označení hlasovacích lístků (§ 62 odst. 6) je nyní krácena duplicitně o jednu třetinu a současně o 20 dnů. Vzhledem k tomu, že k rozhodnutí o registraci přihlášky k registraci, případně k rozhodnutí o jejím odmítnutí, dochází 29 dnů přede dnem voleb, nabízí se lhůtu pro losování zkrátit o 20 dnů, aby k losování mohlo dojít až po registraci kandidátních listin a nikoli v době, kdy se registrační úřad zabývá projednáním a registrací přihlášek k registraci. Přesto však do losování budou muset být

zahrnuty všechny podané přihlášky k registraci, včetně odmítnutých, a to pro případ, že by soud dodatečně rozhodl o jejich registraci.

Zkrácení lhůty, ve které starosta poskytuje politické straně, politickému hnutí, koalici nebo nezávislému kandidátovi, jejichž přihláška k registraci byla zaregistrována, informaci o počtu a sídle volebních okrsků [§ 14c písm. f)], bylo doposud chybně opominuto. Navrhuje se její krácení o 20 dnů, které koresponduje se zkrácenou lhůtou pro rozhodnutí o registraci přihlášky k registraci (§ 62 odst. 3).

Také krácení lhůty pro rozhodnutí o odmítnutí přihlášky k registraci (§ 62 odst. 2) bylo nesprávně opominuto; s ohledem na lhůtu pro rozhodnutí o registraci přihlášek k registraci při doplňovacích volbách do Senátu (§ 62 odst. 3) je nezbytné její zkrácení rovněž o 20 dnů. Zároveň lhůta pro registraci na základě rozhodnutí soudu v případě doplňovacích voleb do Senátu musí být zkrácena, a to v samostatném režimu na 8 dnů, neboť rozhodnutí se vydává 29 dnů přede dnem voleb, doručeno je třetím dnem vyvěšení na úřední desce a 2 dny jsou na podání návrhu k soudu; následně má soud na rozhodnutí 15 dnů. Není proto možné, aby lhůta pro registraci na základě rozhodnutí soudu zůstala nezkrácena. Popsanému procesu odpovídá zkrácení na 8 dnů přede dnem voleb, což je den, který následuje po dni, kdy může soud nejpozději rozhodnout o tom, že přihláška k registraci má být registrována.

K Čl. III bodu 13:

K Čl. V bodu 20:

Povinnost předsedů okrskových volebních komisí zasílat výsledky hlasování za volební okrsek zmocněncům politických subjektů, které nemají v okrskové volební komisi zastoupení, se zrušuje, neboť přehledné výsledky i za jednotlivé volební okrsky jsou vzápětí po zpracování výsledků snadno dohledatelné na webu ČSÚ; takové rozesílání je nadbytečné, neekonomické a administrativně zatěžující, a to i pro zmocněnce kandidujících volebních subjektů.

K Čl. V bodu 1:

Na základě právní úpravy obsažené v § 4 odst. 1 zákona o volbách do zastupitelstev obcí mohou do zastupitelstev obcí, kromě státních občanů České republiky, hlasovat také státní občané státu, jehož občanům právo volit do zastupitelstev obcí přiznává mezinárodní úmluva, kterou je Česká republika vázána a která byla vyhlášena ve Sbírce mezinárodních smluv. Vzhledem k tomu, že jedinou mezinárodní smlouvou, která splňuje náležitosti stanovené zákonem o volbách do zastupitelstev obcí, je Smlouva o přistoupení České republiky k Evropské unii (sdělení č. 44/2004 Sb.m.s.), mají volební právo ve volbách do zastupitelstev obcí na území České republiky také občané všech členských států EU.

Dosavadní právní úprava stanovila, že stejně jako státní občan České republiky, musí i občan jiného státu, prakticky tedy jiného členského státu EU, splňovat podmínku věku a trvalého pobytu v obci. Toto ustanovení bylo opakovaně terčem kritiky, naposledy před volbami do zastupitelstev obcí v říjnu 2014 ze strany veřejné ochránkyně práv, která namítala diskriminaci občanů EU s přechodným pobytem na území ČR v rozporu s evropským právem. Na základě zveřejněné výzvy jejího úřadu se na Krajský soud v Brně obrátil státní občan Slovenské republiky s potvrzením o přechodném pobytu v ČR, jehož žádost o zápis do dodatku stálého seznamu voličů příslušný úřad městské části s odkazem na platnou právní úpravu v zákoně o volbách do zastupitelstev obcí zamítl s tím, že nemá v obci trvalý, ale pouze přechodný pobyt. Navrhovatel zejména namítal, že podmínka trvalého pobytu stanovená zákonem o volbách do zastupitelstev obcí jako předpoklad výkonu aktivního a pasivního volebního práva ve volbách do zastupitelstev obcí jak pro občany ČR, tak pro občany jiných členských států EU je shodná a nediskriminační jen zdánlivě, neboť trvalým pobytem občanů ČR se rozumí pouze „evidenční“ trvalý pobyt podle zákona o evidenci

obyvatel, naproti tomu v případě občanů jiných členských států EU se pojmem trvalý pobyt rozumí povolení k trvalému pobytu ve smyslu zákona o pobytu cizinců. Ten přitom nemá pouze evidenční charakter, nýbrž se jedná o jeden z druhů povolení k pobytu cizince na území, který je možno získat zásadně až po několika letech pobytu na území.

Krajský soud v Brně vydal dne 19. září 2014 usnesení (č.j. 64A 6/2014 – 20), na jehož základě byl do dodatku stálého seznamu voličů vedeného u příslušného úřadu městské části dotčený občan Slovenské republiky doplněn; své rozhodnutí opřel krajský soud o přímý účinek práva EU, konkrétně čl. 20 odst. 1 Smlouvy o fungování EU a směrnicí 94/80/ES, kterou se stanoví pravidla pro výkon práva volit a práva být volen v obecních volbách pro občany Unie s bydlištěm v členském státě, jehož nejsou státními příslušníky.

Státní volební komise na svém jednání dne 22. 9. 2014 vzala uvedené usnesení krajského soudu na vědomí, a přestože bylo toto rozhodnutí soudu závazné pouze *inter partes*, doporučila všem obecním úřadům, aby občanům EU s přechodným pobytem na území ČR byl na základě jejich žádosti již pro volby v říjnu 2014 umožněn zápis do dodatku stálého seznamu voličů v příslušné obci. Toto doporučení bylo vydáno s ohledem na krátkou dobu do konání voleb a obavy, aby případné četné žaloby ve volebním soudnictví a následná rozhodnutí soudů nezpochybnila korektnost voleb. Vzhledem k uvedenému se navrhanou právní úpravou dává ke zvážení, aby pro volby do zastupitelstev obcí bylo výslovně zakotveno, že volební právo mají i občané EU (resp. občané států, s nimiž má ČR uzavřenu zákonem požadovanou mezinárodní smlouvu) s přechodným pobytem v ČR.

S ohledem na výše uvedené se navrhuje změnit právní úpravu tak, aby volební právo měl i státní občan jiného státu (prakticky nyní občan členského státu EU), který v den voleb, a konají-li se volby ve dvou dnech, druhý den voleb, dosáhne věku nejméně 18 let a je v den voleb a konají-li se volby ve dvou dnech, druhý den voleb, držitelem potvrzení o přechodném pobytu nebo povolení k trvalému pobytu a zároveň je v dané obci přihlášen k trvalému pobytu nebo přechodnému pobytu. Volební právo se tak nevztahuje na občana EU, který o přechodný pobyt nepožádal a svůj pobyt na území ČR pouze ohlásil (ohlášení je vyznačeno buď razítkem do cestovního pasu, nebo razítkem na hraniční průvodku), popřípadě jej ani neohlásil. Vychází se z toho, že i občan ČR má právo volit do zastupitelstva obce, je-li v dané obci k trvalému pobytu přihlášen a tedy někde evidován; je proto legitimní požadovat obdobnou registraci i u občana jiného členského státu EU a není účelem přiznat volební právo každému turistovi, který je občanem EU. Toto nastavení odpovídá i požadavkům směrnice 94/80/ES, kde se v souvislosti s umožněním výkonu volebního práva občanům jiných členských států EU používá pojem „bydliště“. Ani uvedená směrnice tedy nepočítá s tím, že by hlasování mělo být umožněno i jen „projíždějícím“ občanům EU.

Tento výklad byl podpořen i usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 64 A 2/2015-36 ze dne 17. srpna 2015, který uvedl: „ ... soud neříká, že přiznání aktivního a pasivního volebního práva státního příslušníka jiného státu, jež je občanem EU, má být spojeno bez dalšího jen s jeho projevem vůle pobývat na území ČR. Soud nezpochybňuje potřebu příslušných orgánů ověřit přechodný pobyt občana EU na území ČR v obvodu obce, města nebo hlavního města Praha pro účely výkonu aktivního i pasivního práva pro obecní volby. ... i usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 19. 9. 2014, č. j. 64 A 6/2014-20, publ. ve Sb. NSS č. 3161/2015, hovořilo o evidovaném přechodném pobytu občana EU. Ostatně i volební právo státních občanů ČR je dle § 4 odst. 1 zákona o volbách do zastupitelstev obcí založeno mimo další zákonné podmínky na přihlášení se k trvalému pobytu, který má ve smyslu zákona o evidenci obyvatel evidenční účinky... “.

Pojem „bydliště“, který užívá směrnice 94/80/ES, se do volebního zákona nepřejímá, ale užívá se ekvivalentní pojem „přihlášen k pobytu“. Přihlášení k pobytu může občan EU dokladovat jednak povolením k trvalému pobytu a jednak potvrzením o přechodném pobytu. Volební zákon se vyhýbá převzetí pojmu „bydliště“, neboť pro oblast volebního práva jako

práva veřejného nejsou podstatné aspekty faktické v pojetí § 80 občanského zákoníku, ale aspekty administrativní založené na evidenčním principu, které jsou rozhodující pro to, kde má být volič primárně veden v seznamu voličů.

Vzhledem k tomu, že právo být volen je navázáno na právo volit, je třeba upozornit, že rozšíření aktivního volebního práva na občany EU s přechodným pobytem v ČR má dopad i do pasivního volebního práva, kdy tito občané EU mohou být taktéž do zastupitelstva obce zvoleni. Omezení vychází pouze z § 103 odst. 2 zákona o obcích, podle něhož starosta a místostarosta musí být občanem České republiky.

K Čl. V bodu 3, 8, 14, 16 a 18:

K Čl. VII bodu 5, 9, 10 a 12:

Uvedená ustanovení provádějí legislativně technické úpravy související s přiznáním volebního práva v komunálních volbách také cizincům (občanům EU) s přechodným pobytem na území České republiky (viz odůvodnění k čl. V bodu 1).

Vzhledem k tomu, že zákon o pobytu cizinců nerozlišuje institut „přihlášení k trvalému nebo přechodnému pobytu“, je v ustanoveních, která se týkají jen občanů EU, použito pouze slovní spojení „přihlášen k pobytu“, které je nutno vykládat společně s vymezením voliče-občana EU obsaženým v § 4 odst. 1 zákona o volbách do zastupitelstev obcí, resp. v § 5 odst. 1 zákona o volbách do Evropského parlamentu. Ovšem tam, kde se společně vyjadřuje požadavek na místo pobytu občana ČR (trvalý pobyt) a současně i pro občana EU, a to bez vazby na vymezení „voliče“ v § 4 odst. 1, je v případě občana EU použito slovní spojení „přihlášen k trvalému, případně přechodnému pobytu“.

Prokázat přihlášení k pobytu v obci může volič-občan EU buď potvrzením o přechodném pobytu, nebo průkazem povolení k trvalému pobytu, jichž je držitelem.

K Čl. V bodu 9 a 17:

Ve výčtu úkolů starosty obce se doplňuje, že stanovení stálých volebních okrsků, tj. jejich územní vymezení, je starosta, jako jejich editor, povinen zapsat do základního registru územní identifikace, adres a nemovitostí. Tato povinnost souvisí s ustanovením v § 26 odst. 2 zákona o volbách do zastupitelstev obcí, podle něhož jsou volební okrsky vedeny v základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí jako účelové územní prvky.

Ustanovení § 26 odst. 2 se formulačně upravuje tak, aby bylo v souladu se zákonem o základních registrech.

K Čl. V bodu 11:

V důsledku rozšíření volebního práva ve volbách do zastupitelstev obcí také na cizince (občany EU) s přechodným pobytem na území ČR se v tomto smyslu upravuje i ustanovení o podmínkách členství v okrskové volební komisi.

K Čl. V bodu 19:

Výčet dokladů, kterými volič ve volební místnosti může prokázat svou totožnost a státní občanství, se rozšiřuje v návaznosti na rozšíření volebního práva ve volbách do zastupitelstev obcí o cizince (občany EU) s přechodným pobytem na území ČR o potvrzení o přechodném pobytu; z údajů na potvrzení uváděných lze prokázat totožnost, státní občanství i místo, kde je k pobytu hlášen.

Průkazem o povolení k pobytu nebo potvrzením o přechodném pobytu však nelze prokázat právo hlasovat ve volebním okrsku, jestliže volič-cizinec není ve výpisu ze seznamu voličů zapsán z důvodu, že o zápis do dodatku stálého seznamu nepožádal – viz postup pro zápis cizince (občana EU) do dodatku stálého seznamu voličů na základě jeho žádosti

(§ 28 odst. 1 zákona o volbách do zastupitelstev obcí). Pouze žádostí o zápis do dodatku stálého seznamu voličů projevuje volič-cizinec vůli být veden ve volební evidenci ve státě svého pobytu a své volební právo v komunálních volbách zde realizovat.

Na rozdíl od voleb do Evropského parlamentu, kdy může být volič veden pouze ve volební evidenci jednoho členského státu, neboť do téhož zastupitelského sboru v týchž volbách může hlasovat pouze jedenkrát, tak v případě voleb do zastupitelstev obcí je možné, že volič-občan EU je současně veden i ve volební evidenci svého domovského členského státu, kde může mít i nadále trvalý pobyt. S tím je spojena možnost, že takový občan EU volí a může být zvolen členem obecního zastupitelstva jak v domovském členském státě, tak i v členském státě pobytu.

K Čl. VII bodu 1 a 2:

Pokud jde o volební právo občana jiného členského státu EU ve volbách do Evropského parlamentu, požaduje se u něj pobytový status, který odpovídá povolení k trvalému pobytu nebo potvrzení o přechodném pobytu (obdobně jako ve volbách do zastupitelstev obcí). Povolení k přechodnému pobytu se vydává občanům jiných členských států Evropské unie, kteří hodlají na našem území pobývat po dobu delší než 3 měsíce, na jejich žádost. Toto nastavení odpovídá požadavkům příslušné směrnice (93/109/ES), kde se v souvislosti s umožněním výkonu volebního práva občanům jiných členských států Evropské unie používá pojem „bydliště“ a bylo aplikováno již při volbách do Evropského parlamentu v roce 2004, 2009 a 2014. Ani výše uvedená směrnice tedy nepočítá s tím, že by hlasování mělo být umožněno i jen „projíždějícím“ občanům EU. Právo volit tak mají občané jiných členských států Evropské unie, kteří zde hodlají pobývat po dobu delší než 3 měsíce nebo mají v České republice trvalý pobyt.

Podmínka přiznání aktivního a pasivního volebního práva se pro občany jiných členských států EU zmírňuje tak, že se zrušuje podmínka přihlášení k pobytu na území ČR po dobu nejméně 45 dnů. Aby mohl občan EU ve volbách do Evropského parlamentu na území ČR volit nebo být volen, musí být držitelem buď potvrzení o přechodném pobytu, nebo povolení k trvalému pobytu. Občan jiného členského státu EU, který chce ve volbách do Evropského parlamentu volit na území ČR a v minulosti ještě nepožádal o zápis do seznamu voličů pro volby do Evropského parlamentu, resp. není zapsán v dodatku stálého seznamu voličů, musí o tento zápis požádat nejpozději 40 dnů přede dnem voleb (§ 29 odst. 1 zákona o volbách do Evropského parlamentu); tuto lhůtu je třeba ponechat kvůli probíhající výměně informací o voličích mezi jednotlivými členskými státy, která má zabránit dvojímu hlasování téhož voliče v týchž volbách do Evropského parlamentu; obdobné, různě nastavené lhůty mají všechny členské státy EU. V okamžik žádosti o zápis do seznamu voličů pro volby do Evropského parlamentu již musí být žadatel přihlášen k pobytu na území té obce v ČR, u jejíhož obecního úřadu tuto žádost o zápis do seznamu voličů podává. Fakticky tedy musí být občan EU držitelem potvrzení o přechodném pobytu nebo povolení k trvalému pobytu již ke dni podání žádosti o zápis do seznamu voličů pro volby do Evropského parlamentu, tj. nejpozději 40 dnů přede dnem voleb. Občan EU sice není povinen při podání žádosti o zápis do seznamu voličů pro volby do Evropského parlamentu tento doklad předkládat, avšak obecní úřad si na základě oprávnění k přístupu k údajům v informačním systému cizinců může tyto skutečnosti prověřit, stejně jako případné ukončení pobytu.

Stejně jako u aktivního volebního práva se i u pasivního volebního práva vyžaduje pobytový status, který odpovídá povolení k trvalému pobytu nebo potvrzení o přechodném pobytu. V souvislosti s podáním kandidátní listiny však kandidát-občan jiného členského státu EU rovněž nemusí svůj pobytový status nijak dokládat. Ministerstvo vnitra jako registrační úřad si může tyto skutečnosti ověřit prostřednictvím cizinecké policie na základě svého oprávnění k přístupu k údajům v informačním systému cizinců. I v případě, že by kandidát

nebyl držitelem potvrzení o přechodném pobytu nebo povolení k trvalému pobytu v době podání kandidátní listiny, resp. k okamžiku její registrace, vycházelo by se z jeho čestného prohlášení kandidáta, kde se uvádí, že případné překážky volitelnosti pominou ke dni voleb. Pokud by k pominutí překážek nedošlo, postupovalo by se podle ustanovení o zániku mandátu z důvodu ztráty volitelnosti.

K Čl. VII bodu 11:

V zákoně o volbách do Evropského parlamentu se výslovně umožňuje, aby volič mohl žádost o voličský průkaz podat také elektronicky prostřednictvím datové schránky; tím dochází, pokud jde o možné formy podání žádosti, ke sjednocení s právní úpravou v ostatních volebních zákonech, které institut voličského průkazu obsahují. Pokud volič nežádá o vydání voličského průkazu osobně, může tak učinit nejpozději 7 dnů přede dnem voleb; dosavadní lhůta 15 dnů přede dnem voleb byla příliš krátká, což v praxi způsobovalo, že v době, kdy volič zjistil, že bude v době hlasování mimo svůj volební okrsek a potřeboval by voličský průkaz, nemohl již tuto žádost podat. Pro případ, že volič-občan ČR požádá o zápis do seznamu voličů pro volby do Evropského parlamentu v jiném členském státě, je (v souvislosti s výměnou informací o voličích, která před volbami do Evropského parlamentu probíhá mezi členskými státy EU) důležité ustanovení o tom, že obecní nebo zastupitelský úřad voličský průkaz nevydává, obdrží-li od Ministerstva vnitřní sdělení, že volič požádal o zápis v jiném členském státě.

Současně je třeba doplnit, že žádá-li volič o voličský průkaz prostřednictvím datové schránky, vychází se z právní úpravy doručování prostřednictvím datových schránek obsažené v ustanovení § 18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi, z něhož vyplývá, komu svědčí tzv. fikce podpisu.

Ustanovení § 18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb. je vykládáno tak, že účinky písemného a podepsaného úkonu jsou přiznány dokumentu zaslanému prostřednictvím datové schránky oprávněnou osobou (§ 8 odst. 1 až 4 zákona č. 300/2008 Sb.) nebo osobou pověřenou (§ 8 odst. 6 zákona č. 300/2008 Sb.), pokud pověřená osoba je k provedení úkonu oprávněna, ledaže jiný právní předpis nebo vnitřní předpis požaduje společný úkon více z uvedených osob. Oprávněná osoba může úkony prostřednictvím datové schránky učinit bez dalšího, pokud odeslání dokumentu obsahujícího úkon provede sama. Pokud jde o pověřenou osobu podle § 8 odst. 6 zákona č. 300/2008 Sb., musí tato osoba být rovněž pověřena k provedení příslušného úkonu. Jde tedy o „dvojitý“ pověření, jednak k přístupu do datové schránky, jednak k provedení úkonu. Vychází se z toho, že dokument, resp. úkon učiněný prostřednictvím datové schránky, je nutno považovat za podepsaný tehdy, pokud by byla osoba, která jej prostřednictvím datové schránky odeslala, oprávněna podepsat jeho listinnou alternativu. Podání prostřednictvím datové schránky lze činit pouze jménem jejího držitele. Úkon učiněný jinou osobou prostřednictvím „cizí“ datové schránky (např. fyzická osoba učiní podání z datové schránky svého zaměstnavatele) nemá právní účinky, které zákon jinak dokumentu doručenému prostřednictvím datové schránky přiznává.

K Čl. IX bodu 2, 5, 13 až 15:

Poznatky vycházející ze sběru podpisů na petici nezávislého kandidáta na prezidenta (tj. kandidáta navrženého navrhujícím občanem) a zejména z následného ověřování správnosti údajů na peticích na náhodně vybraném vzorku a zjišťování celkového počtu občanů podepsaných na petici Ministerstvem vnitřní (dosavadní § 25 odst. 3 až 6 zákona o volbě prezidenta republiky), završené nálezem Ústavního soudu Pl. ÚS 27/12, vedly k potřebě vytvoření zcela nové koncepce sběru podpisů na petici na podporu nezávislého kandidáta na prezidenta.

Ve zmíněném nálezu Pl. ÚS 27/12 Ústavní soud vyslovil, že „ ... je zřejmé, že zákon o volbě prezidenta republiky obsahuje mezeru, která by mohla být hodnocena jako protiústavní, pokud neukládá ověření skutečného, nezaměnitelného a individualizovaného projevu vůle petenta, tj. ověření pravosti jeho podpisu. Je-li účelem petice zjištění relevantní podpory a serióznosti kandidatury, nelze je realizovat toliko způsobem, z něhož není zřejmé, zda petent uvedl skutečně svoje vlastní údaje a k nim připojil svůj vlastnoruční podpis, či zda neuvedl údaje svých rodinných příslušníků či dalších osob, jejichž osobní údaje v rozsahu požadovaném zákonem o volbě prezidenta zná. Jak již uvedeno, tato skutečnost však neměla vliv na práva a povinnosti stěžovatele v procesu registrace jeho kandidátní listiny, neboť aplikace tohoto požadavku by, jak uvedeno shora, postavení stěžovatele a případně i všech ostatních kandidátů naopak nepochybně ještě zhoršilo. Ústavní soud je přesvědčen, že zákonodárce v nejbližší budoucnosti tento nedostatek zákona o volbě prezidenta republiky odstraní a tuto mezeru zaplní tak, aby bylo zajištěno ověřování autenticity projevu vůle petenta, ať už a priori při vlastním sběru podpisů, nebo ex post při kontrole kandidátní listiny. Má přitom i možnost jako ústavodárce změnit i znění Ústavy a snížit požadovaný počet podporovatelů...“.

Zavedení novelou navrhovaného postupu, v jehož rámci bude autenticita projevů vůle petentů ověřována s využitím čísla občanského průkazu nebo cestovního pasu (dále bude pro zjednodušení v zásadě řeč jen o občanském průkazu), je vedeno snahou vyhovět doporučení (požadavku) Ústavního soudu, tedy minimalizovat riziko falšování podpisů na petici, a zároveň udržet racionální míru administrativní a technické náročnosti sběru a ověřování podpisů a neměnit počet petentů stanovený v Ústavě. Tento postup tedy především nevyžaduje novelu Ústavy.

Úprava autentizace podpisu pomocí čísla občanského průkazu znamená, že zůstane zachován model podpisových archů, které budou doplněny o rubriku pro údaj o čísle občanského průkazu (a typ dokladu). Vychází se z toho, že právě a pouze občan podepisující petici bude mít v drtivé většině případů u sebe občanský průkaz a pouze on bude moci na petici uvést číslo tohoto dokladu. Tím se výrazně snižuje riziko falšování podpisů na petici.

Zároveň by se rozšířil výčet údajů využívaných Ministerstvem vnitra pro účely ověřování správnosti údajů v peticích z informačních systémů veřejné správy, zejména z evidence občanských průkazů a evidence cestovních dokladů.

Ověřování správnosti podpisů na petici by probíhalo nadále na vzorku 8500 petentů, resp. případně na dvou vzorcích (využití náhodně vybraného vzorku při kontrole považuje za postačující v obdobné souvislosti například nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 211/2011 ze dne 16. února 2011 o občanské iniciativě, srov. jeho odst. 18 recitálu). Není nutné tento postup zpřísnovat, neboť k zásadnímu zpřísnění dochází již na vstupu při sběru údajů.

S využitím čísla občanského průkazu a dalších údajů, k nimž bude mít Ministerstvo vnitra podle novely přístup, by mělo být možné v rámci kontrolního vzorku jako nesprávné (neautentické) vyhodnotit údaje například v případě, kdy občan zemřel nebo zneplatnil občanský průkaz s číslem uvedeným na petici před prvním dnem, kdy vůbec bylo možné příslušnou petici podepsat (pokud bude jako povinný údaj kandidátní listiny uveden první den, kdy bylo možné sbírat podpisy na petici - tento okamžik je v dispozici kandidáta, resp. organizátora petice).

Další výhody identifikace s využitím čísla občanského průkazu lze stručně shrnout takto:

1) číslo občanského průkazu není tak často používaným údajem pro identifikaci ve srovnání například s rodným číslem (ani rodinní příslušníci číslo občanského průkazu – ve srovnání s rodným číslem – vzájemně neznají); rodné číslo je navíc v některých případech dostupné z veřejně přístupných rejstříků (například ze sbírky listin podle § 6 věty druhé

zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob), zatímco číslo občanského průkazu nikoliv;

2) identifikace číslem občanského průkazu je dostatečná z hlediska Evropské unie a evropského práva, když tyto údaje jsou připuštěny jako identifikační údaje v souvislosti s podporou evropské občanské iniciativy (srov. přílohu III část C nařízení č. 211/2011, zejména bod 2), přičemž podle čl. 8 odst. 2 zmíněného nařízení také platí, že pro účely ověřování prohlášení o podpoře není nutné prokazovat pravost podpisu (a proto je taková identifikace – s ohledem na princip eurokonformního výkladu – dostatečná i z hlediska českých vnitrostátních právních předpisů);

3) lze konstatovat, že číslo občanského průkazu nebo cestovního pasu se mění častěji než například rodné číslo (jen občanských průkazů se vymění cca 160 000 za měsíc), a proto je menší prostor k tomu, aby bylo „prozrazeno“ (na druhé straně tato skutečnost vyžaduje při ověřování správnosti údajů v petici ověřovat v informačních systémech veřejné správy případná „historická“ čísla dokladů, pokud došlo k výměně občanského průkazu nebo cestovního pasu občana v době od podepsání petice; tento postup však je technicky proveditelný).

K Čl. IX bodu 12:

Hlavním důvodem doplnění požadavku na náležitost kandidátní listiny je nutnost pro petici každého „nezávislého“ kandidáta stanovit jakési referenční datum, k němuž se bude při kontrole podpisů na petici posuzovat, zda podepsaná osoba nezemřela před tímto datem a zda její občanský průkaz nebo cestovní pas nebyl již před tímto datem neplatný, čímž se umožní posílení kontroly před falšováním petic.

K Čl. II, IV, VI, VIII a X

Novelizací jednotlivých volebních zákonů se zavádí řada nových postupů, které se dotýkají nejen volebních orgánů, ale také kandidátů a potažmo i voličů. Je proto nezbytné v přechodných ustanoveních jasně stanovit, že jednotlivé novelizované volební zákony se poprvé užijí až pro příslušné volby vyhlášené v den nabytí účinnosti tohoto zákona nebo později. Tím je s ohledem na zachování právní jistoty garantováno, že nová ustanovení se budou aplikovat až na volby vyhlášené nejdříve v den nabytí účinnosti tohoto zákona. Aplikovatelnost ustanovení zákona o volbách do zastupitelstev obcí umožňujících přístup k údajům o úmrtí, jde-li o využití tohoto údaje pro hromadný výdej pro účely seznamu voličů, se odkládá až k 1. lednu 2019, protože jde o záležitost, jejíž technická realizace vyžaduje existenci dostatečné časové rezervy.

Pro volbu prezidenta republiky má příslušné přechodné ustanovení i ten význam, že z něj vyplývá, jakou podobu (náležitosti) musí mít petice podporující kandidaturu nezávislého kandidáta předaná registračnímu úřadu (dojde-li k vyhlášení volby prezidenta republiky v den nabytí účinnosti novely nebo později, musí mít registračnímu úřadu předávaná (celá) petice náležitosti podle nové právní úpravy; dojde-li k vyhlášení volby prezidenta republiky přede dnem nabytí účinnosti novely, musí mít registračnímu úřadu předávaná (celá) petice náležitosti podle dosavadní právní úpravy).

K Čl. XI a XII:

Do návrhu zákona se jako další části doplňují novely zákona o soudech a soudcích a zákona o Ústavním soudu. Novelami dotčená ustanovení se mění tak, aby stávající množina údajů, k nimž mají soudy přístup, zůstala zachována a zároveň byla doplněna o údaje, k nimž soudy dosud přístup nemají (a přitom jde o údaje, které budou Ministerstvem vnitra podle § 8 odst. 3 až 7 zákona o volbě prezidenta republiky využívány ke kontrole petic). Cílem je i to, aby po těchto úpravách soud měl ke konkrétnímu údaji přístup ve stejném informačním

systemu veřejné správy, ve kterém k tomuto údaji má podle § 8 odst. 3 až 7 zákona o volbě prezidenta republiky přístup Ministerstvo vnitra. Účelem je, aby soud při přezkumu voleb mohl ověřit správnost kontroly petic, jak byla provedena Ministerstvem vnitra a jinými volebními orgány.

K Čl. XIII:

Účinnost zákona je navrhována k 1. lednu 2017, aby před volbami do Poslanecké sněmovny, které se mají konat na podzim 2017, a před volbou prezidenta republiky počátkem roku 2018 měly dotčené subjekty, tj. volební orgány, kandidáti, resp. kandidující politické strany a politická hnutí i voliči, dostatek času se v rámci příprav na volby seznámit se změnami, které navrhovaná úprava přináší a které se následně promítnou do organizačně technického zabezpečení voleb a nezbytných úkonů souvisejících s podáním kandidátních listin.

V Praze dne 24. srpna 2016

Předseda vlády:
Mgr. Bohuslav Sobotka v.r.

Ministr vnitra:
v zastoupení
Ministr zahraničních věcí PhDr. Lubomír Zaorálek v.r.